

ശ്രീ പണ്ഡിതരാജത്തിയായ

ലക്ഷ്മീലഹരി

പണ്ഡിതൻ

പാരമ്പര്യത്ത് റഹിതനാശവർക്കളുടെ

പദ്മത്മഭോധിനി

ക്രൂഷ്ണ കൊമ്പാന്നപ്പാന്നത്തോടു കൂടിയത്.

1934.

റില്യൂവില്യാസം ഫ്ലോർ, എബ്ലൂർ.

ഫിം 6 സെ.

ശ്രീ പണ്ഡിതരാജകുമാര
ല അംഗി ല റ റ

പണ്ഡിതൻ
പാരമ്പര്യ രാജനായരവർക്കളുടെ
പദ്മാലാമ്ഭവേദാധികി
എന്ന ഭാഷാസ്വ്യാഖ്യാനത്താട കുടിയത്.

1934.

വില 6 സ.

ക്രമിക്ക

സൗഹ്രസിലം സർവ്വത്രാസപത്രങ്ങളായ ജഗനാമ
പണ്ഡിതരാജൻറെ വണ്ണത്തികളിൽ നന്നായ ലക്ഷ്മീലഹ
രിക്ക് ഒരു ഭാഷാവ്യാഖ്യാനം എഴുതേണമെന്നാജി എൻറെ
ഈതാം ഒരു സാഹസ്രത്രമാണെന്ന് എനിക്കെ ചിലപ്പോൾ
തോന്തിപ്പോയിട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇതിനെന്ന് മുഖ്യകാരണം ഇതുവരെ
മുളിത്തങ്ങളായ നാഗരപുസ്തകങ്ങളിൽ നന്നിലും പ്രവിശ്രൂതം
മായ ലക്ഷ്മീലഹരിഗ്രന്ഥത്തിനെന്ന് അംബേദ്കം ആരു കൂൺ.
പ്രേണ്യനായ കവിയുടെ ആര്യാധിക്രമം ദിശപ്പോയത വേ
റെ ഒരു കാരണമാണെന്നാജിത്തും അപലാപാനപ്പമാകുന്നു.
പ്രാവ്യാഘാസഹിതമായ ലക്ഷ്മീലഹരിഗ്രന്ഥത്തെ ആച്ഛടി
ക്കാൻവേണ്ടി വില്ലാവിലാസംഞ്ചുക്രൂഢത്തിൽ എല്ലിച്ചു
കാലത്തുതന്നെ എനിക്കെ നല്ല ഭേദാസ്പദമാണും ഇംഗ്ലീഷി
നന്നില്ല. എക്കേണം ഒരു മാസം കഴിഞ്ഞു അച്ഛടി ആരം
ഭിച്ഛപ്പോൾ എൻറെ വാതരേഖയും കാസശ്രാസയും അ
പുതിക്കിത്തക്കായനിലയിൽ വലിക്കുകയും എനിക്കെ പാദ
സഞ്ചാരത്തിനൊന്ന് സപ്തപ്പുംക്കരത്തിൽ വല്ലതും എഴുതു
വാനൊ സാധിക്കാതെ വരികയും ചെയ്തു് ഭൂഖണ്ഡവും വില
സിതം എന്നെ പഠനാജി. ഇപ്പറ്റേ കുറഞ്ഞങ്ങളാൽ
അച്ഛടിയിൽ പല അബ്ദലഭങ്ങളിലും പ്രവേശനതെ ലഭിച്ചി
ടിംഗ്കിലും എൻറെ വ്യാവ്യാഘാതതെ ആരുലച്ചുഡിലും വാ

യിക്കന്നവർക്ക് ഇരു അവബലിംഗങ്ങൾ ഇന്നവയും എന്ന നായാഹോന രൂഹിപ്പാൻ കഴിയുന്നതാണ്. വിശ്വേഷിച്ചു കീഴ്ത്തിക്കൈയെല്ലാം സ്വലിതങ്ങളെല്ലാം മാതൃമാനം ശേയറപ്പെട്ട തതിൽ കാട്ടാൻ വിധാരിക്കുന്നതു്. ഇരു പുസ്തകരാൽ ഒരു സിലിനിക്രിപ്പാൻ ഏതൊ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചു സി. കൗൺസിലേന്നും അവർക്കരിക്കം വിഭ്യാവിലാസംപ്രസ്തുതിക്കുന്നതു് മാനേജർ സി. കെ. ദാമോദരൻ അവർക്കരിക്കം ഏതൊക്കെ വിദഗ്ദം പരിഞ്ഞുകൊണ്ട് ഇരു ത്രിമിക്കയെ ഇവിടെ അവസ്ഥാനിപ്പിക്കുന്നു.

പി. റഫിത്തായർ.

രൂഖിപത്രം

ഭാഗം	ട്ടോകം	അല്ലവും	സുഖവും
1	1	മസ്തിഷ്കരം എന്നജീതിനു സാദ്ധ്യരം, നി ബിധാനരം എന്നാണത്മം.	
3		ആ ദുർഘടം	ദുർഘടം
9		നൃത്തിര	നൃത്തിര
10	7	പ്രവാളാനാംശികഷാഗ്രഹം എന്ന പാഠം പ്ര വാളാഭാംശികഷാഗ്രഹ എന്നാക്കി മാറ്റിയതു അധികം സുഗമമെന്ന തോന്ത്രകയാലാണ്.	
11		സിലുക്കണ	സിലിക്കണ
18		ഹിമകരങ്ങളിട	ഹിമകരകരങ്ങളിട
26		(അജനി) ജനിച്ചിരിക്കുന്ന (തീനിനിരിക്കുന്ന)	
28		വണ്ണിക്കപ്പെട്ടുകയൽ	വണ്ണിക്കപ്പെട്ടുകയാൽ
28&29	19	വൈദികവും എന്നതിനു പകരം വൈദികവും എന്ന കൊട്ടത്തരു ശരിയല്ല.	
29	20	യാവന്ത്യാസ്യ	യാവന്ത്യാസ്യ
30		മന്മാക്ക	മന്മാക്ക
31	21	ശ്വിതുമഹകിം	ശ്വിതുമഹകിം
32	22	നവേതദ്രക്ഷാ	തനവേതദ്രക്ഷാ
33		എന്നത്മം	എന്ന അവസ്ഥ
34&35	23	അനേകഞ്ചുഹാണ്യസമിതിനിയമലീലാവില	

സിതെ എന്ന പദം എഴുകമലയൽക്കിൻറെ വിശ്വാസമായിട്ടാണ് ഇവിടെ കാണുന്നത്. അതു കമലെ എന്ന സംഖ്യാലിഡുടെ ഒരു വിശ്വാസമാക്കി ഏഴുകക്കാതാണ് ഉത്തമം. അങ്ങേക്കങ്ങളായ ബ്രഹ്മാണ്ഡാദ്ധിടെ സ്ഥിതിനിയമം അങ്ങാക്കന്ന ലീലാവിലസിത (ലീലാപ്രകടന) ഓരോടു കൂടി യവർ ഏറ്റോ അതുമുണ്ടാക്കുന്നതാം.

36	25	സൗഖ്യം	സൗഖ്യം
38		ഭവിച്ഛവ	ഭവിച്ഛവ്
39		ഭാനംചെയ്തുകൊണ്ടു	ഭാനംചെയ്തുതുകൊണ്ടു
41	28	രഹിത=പരസൈംഗാഘ്യ	ജനിത=പരസൈംഗാ
47	33	നികർബ്ബേ	നിക്ഷംബവ
48	34	ദ്രീംനെ	ദ്രീംനെ
51		ഉത്തലം=താമര	ഉത്തലം=കവലയം

പാഠ്യിലഹരി

ദ്രോക്കാ 1.

സമുദ്ദീലന്നിലാംബുജനികരനിരാജിതയചാ-
മപാംഗാനാംഭംഗൈരമുതലവഹരിശ്രേണിമസ്തണങ്ങൾ
ഗ്രീഷാഹനിന്നിനംഭിന്നംഭുഖൈവലീനംകരണയാ
ഹരിശ്രാമാസാമാമവത്രജ്യസാമാജികമഹി.

അനന്തരാത്മം:—അതു ഹരിശ്രാമ, ഗ്രീഞ്ചാടഹനിന്നാം,
ദിനനാം, ഏററവും ഉഭരലീനനാം, ഇധാസാമാജികനമാണെന്ന
കുല്യം എന്നെന്ന സമുദ്ദീലന്നിലാംബുജനികരനിരാജിതയക്കു
കളായ അപാംഗങ്ങളിടെ അമുതലവഹരിശ്രേണിമസ്തണങ്ങൾ
ഇംഗ്ലീഷുക്കാണ്, കരണങ്ങേതുവായിട്ട് അവനം
ചെയ്യുന്നമെ.

വിവരങ്ങൾ:—ഹരിശ്രാമ=ഹരിയുടെ ശ്രാമ. ഹരി=വി
ജ്ഞ. ശ്രാമ=യുവതി. ലക്ഷ്മീദേവി എന്നത്മം. “ശ്രാമായൈ
വനമല്ലുസ്ഥാ” എന്ന വചനത്തെ ഇവിടെ സ്വർഖക്കുടെ
താണ്. സമുദ്ദീലന്നിലാംബുജനികരനിരാജിതയക്കരി=
സമുദ്ദീലത്രകളായ നീലാംബുജങ്ങളിടെ നികരത്താൽ നീരാ
ജിതയായ ഒക്കാട്ടകുടിയവ. . സമുദ്ദീലത്രകരി=സമുക്കാ
കംവണ്ണം ഉന്നിലത്രകരി. സമുക്ക്=വഴിപോലെ. ഉന്നി
ലത്രകരി=ഉന്നിലനംചെഞ്ഞവ. ഉന്നിലനംചെഞ്ഞ=വിക

സിക്കക. നീലാംബുജങ്ങൾ=നീലത്താമരകൾ. നീകരം-സമുദ്രം. നീരാജിതം=നീരാജനംചെച്ചുപ്പേട്ടവൻത്. നീരാജനാചെഴു=അതുരാധിക്ക. തക്ക്=കാന്തി. അപാരംഗങ്ങൾ=നേന്മാനത്തേങ്ങൾ, കടക്കണ്ണുകൾ. അഞ്ചൽവലഹരിശ്രൂനിമസ്സണ. ഓദ്ദം=അഥുതത്തിന്റെ ലഹരികളിൽ ശ്രൂനിയെപ്പോം എം ആണാം. ലഹരികൾ=തിരകൾ. ശ്രൂനി=സമുദ്രം. മറ നാങ്ങൾ=മുട്ടകൾ. ഭംഗങ്ങൾ=തരംഗങ്ങൾ; തിരകൾ. മുന്തി=ലഘജി. നിഷിഖങ്ങളായ കാർണ്ണങ്ങൾ ചെച്ചുനാതിലുള്ള വൈദ്യുതം എന്ന താല്പര്യം. ഹീനൾ=ക്രൂഡാത്തവൻ. ദിനൾ=നിശ്ചയാജനജിവിതൻ. ഉദരലിനൾ=ഉദരത്തിൽ ലഭിനൾ. ഉദരം=ഉദരപൂരണം. ലീനൾ=സക്തൻ. ജയസാമാജികൾ=ജയനായകരുടെ സാമാജികൾ. ജയനാർ=മണ്ണബുഡികൾ. സാമാജികൾ=സമാജത്തിൽ പെട്ടവൻ. സമാജം=സഭ. (ഒരു എന്നുപ്പേട്ട ജയൻ എന്ന സാരം.) കയണ=ദയ. അവനംചെഴു=രക്ഷിക്ക.

സാരം:—വിടങ്ങന നീലത്താമരകളാൽ നമ്മൾക്കു പ്പേട്ടന കാന്തിയോടുകൂടിയ കടക്കണ്ണുകളിൽ അഥുതതരം ഗണങ്ങലോലെ മാത്രവേമറിയ നിരന്തരാവശ്ലാകനങ്ങളെ കൊണ്ടു ആ ലക്ഷ്മീഭഗവതി, ഏതു നിഷിഖകള്ക്കുംതെയും പ്രവർശിപ്പാൻ ലഘജയില്ലാത്തവനും നന്നാനും കൊള്ളിയ താത്തവനും യാഥെ അ പുണ്യവും സന്ധാരിക്കാതെ തന്റെ ഉദരപൂരണത്തിൽ എത്രം സ്വർത്തിവെച്ചു കാലം കഴിക്കുന്ന വന്നും മണ്ണബുഡികളിൽകൂട്ടത്തിൽ ഒരു ദ്വൈനമായ എന്ന ദയാപൂർണ്ണം പരിപാലിക്കേണമെന്നു കവി മുാതമ്പിക്കുന്നു.

ഒഴ്വാകം 2.

സമുദ്ദീലത്പരതികൾക്കുക്കുന്നുവെന്നോഃ ഗാരചത്തുരുളി
കരിപ്രാണത്രാണപ്രാണയിനി! മുഗ്ഗന്തസ്യവമയി
യഹാസാഭ്രാംഖാഭ്രപ്രിപനിയുതഗണ്യസ്ഥലഗളു-
നമള്ളിനുപാശരാഭവതിസ്ഥവസാഭരാനരപതിഃ

അനന്തപ്രായാത്മം:—യാതൊന്നിനെ ആസാഭിച്ചിട്ട് (ന
രൻ) ഉന്നാഭ്രപ്രിപനിയുതഗണ്യസ്ഥലഗളുനമള്ളിനപാര
നം, സുവസാരനമായ നരപതിക്കായി ഭവിക്കുന്നേവാ, അ
ല്ലത്യാ കരിപ്രാണത്രാണപ്രാണയിനി! അങ്ങയുടെ അതു അ
ന്തിക്കരണക്കുന്നോഃ ഗാരചത്തുരുളാമായ അതു മുഗ്ഗന്തം എന്നി
ൽ സമുദ്ദീലനംവേണ്ടുണ്ടെന്നുമെ.

വിവരങ്ങം:—യാതൊന്ന്=യാതൊരുക്കുന്നതം. അതു
സംബന്ധിക്കുന്ന പ്രാപിക്ക; ലഭിക്ക. ഉന്നാഭ്രപ്രിപനിയുതഗണ്യ
സ്ഥലഗളുനമള്ളിനുപാരൻ=ഉന്നാഭ്രത്തുകളായ പ്രിപങ്ങളു
ടെ നിയുതത്തിന്റെ ഗണ്യസ്ഥലങ്ങളിൽനിന്നു ശ്രൂത്തായ
മംഡകാണ്ട കൂനമായപ്പാരഞ്ഞതാടക്കുടിയവൻ. ഉന്നാഭ്രത്തു
കൾ=മംഡപാട്ടാൻ തുടങ്ങിയവ. പ്രിപങ്ങളുടെ നിയുതം=
അസംഖ്യം പ്രിപങ്ങൾ. പ്രിപങ്ങൾ=ഗജങ്ങൾ. ഗണ്യ
സ്ഥലങ്ങൾ=കവിറംതടങ്ങൾ. ശ്രൂത്ത്=ഉറവിവിഴന്നവ.
മഴം=മജില. കൂനം=നന്നത്തത്. പാരം=പടി. സുവ
സാരൻ=സുവമാക്കുന്ന സാരങ്ങതാടക്കുടിയവൻ. സാരം=യ
നം. നരപതി=രാജാവ്. കരിപ്രാണത്രാണപ്രാണയിനി=ക
രിപ്രാണത്രാണന്റെ പ്രാണയിനി. കരിപ്രാണത്രാണൻ=
നങ്കുലസ്യനായ കരിയുടെ പ്രാണങ്ങളുള്ള താണാദേഹങ്ങളുവൻ.

കരി=ഗജം. പ്രാണങ്ങൾ=ജീവൻ. ത്രാണംചെഴു=രക്ഷിക്കാ. പ്രണയിനി=ഭാത്യം. അന്തഃകരണക്രാന്തിനാൽ ഗാരുചതുരം=അന്തഃകരണത്തിൽനിന്നുള്ള ക്രാന്തിനാൽ ഗാരംചതുരവായി കുറച്ചതുരം. അംഗികരണം=ചിത്തം. ക്രാന്തിനാൽ ഗാരം=ക്രാന്തിനായുടെ ഉല്ലംഗം. ക്രാന്തിനാൽ ഗാരം=ആവിഭാവം എന്ന ഇവിടെ താല്പര്യം. ചതുരം=മദ്ദോഹരം, മുഹമ്മദം=അപാംഗം; കടാക്ഷം എന്ന ഇവിടെ താല്പര്യം. സമുദ്രി ലനംചെഴു=നല്ലവണ്ണം വികസിക്കക; ഇവിടെ നല്ലവണ്ണം പ്രകാശിക്കുക എന്നത്മം. [നാഗരപുസ്തകങ്ങളിൽ കാണുന്ന അന്തഃക്രാന്ത് അന്തഃകരണ എന്നാക്കി മാറിയിരിക്കുന്നു.

സാരം:— ധാതൊരു കടാക്ഷത്തെ ലഭിച്ചും ഒരു വൻ അസംഖ്യം മത്തഗജങ്ങളിടെ ഗണ്യസ്ഥലങ്ങളിൽനിന്നും ലഭിക്കുന്ന മജജലകോണ്ടു നന്നാത്ത പടിവാതിലുകളോ ടക്കുമാർ അതു സന്ധിത്തുള്ള വരം അതുനും സുവിയുമായ രാജാവായി ഭവിക്കുന്നവോ, അഞ്ചയുടെ അന്തഃകരണത്തിൽനിന്നും പുരപ്പുട്ടന്നു ദയകോണ്ടു മനോഹരമായ ആക്കാക്ഷം അല്ലെങ്കാണ്ടു ലക്ഷ്മിമേഖി! എക്കൽ നല്ലവണ്ണം പതിയേണമെ എന്നു കവി പ്രാത്മിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം 3.

ഉരസ്യന്നുദ്ദേശ്യത്തുകാശരഭരനിന്ത്രിച്ചുമനസഃ
പതന്തിസപ്ത്വാലാഃസ്ത്രാശരഹരാധീനമനസഃ
സ്ത്രാസ്ത്രംഗായന്തിസ്ത്രിതതനഗംഗാധരമുഖാ
സ്ത്രവായംദ്രൂപതൊയ്യുപരിക്രൂപാതോവിലസതി.

അന്നപാത്മം:— അങ്ങയുടെ ഇം പ്രസ്താതം തീവ്യമേ ഉവായിട്ട് യാതൊരുവക്കുന്ന മേൽ (യഴിപരി) വിലസിക്ക നംവോ സ്വന്നം ലമാർ സൂര്യരഹപരാധിനമനസ്സുകളായി ഒ ശ്രൂക്കബരഭരസിൽസൂചനസ്സുകളായിട്ട് അവക്കുന്ന ഉര ഫൂഡ് പതിക്കുന്നു. ഗംഗാധരമുഖം സൂര്യമാർ സൂര്യമാർ സൂര്യ രിതതനവാകംവണ്ണം അവനെ ഗാനംചെച്ചുന്നു.

വിവരണം:— പ്രസ്താതം=പ്രകാരമുന്നോടു ചേരുന്നതം. പാതം=പതനം. വിലസിക്ക=ഡോഡിക്ക. സ്വന്നം ലമാർ=സ്വന്നംസ്റ്റൈകൾ. സൂര്യരഹപരാധിനമനസ്സുകൾ=സൂര്യകൾ ശരംകൊണ്ട് പരാധിനമായ മനദ്ദോഷാട്ടക്രടിയവർ. സൂര്യൻ=മന്ത്രം പരാധിനാ=പരവശം. കബരഭരനിൽ സൂചനസ്സുകൾ=കബരഭരത്തിൽനിന്നു നിൽക്കുന്നതുകളായ സൂചനസ്സുകളോട്ടക്രടിയവർ. കബരഭരം=തലമുടി. നിൽക്കുന്ന കൾ=വിഴുന്നവ; ചുറപ്പുടുന്നവ. സൂചനസ്സുകൾ=പുഞ്ജങ്ങൾ. ഉരസ്സ്=വക്ഷസ്സ്. പതിക്ക=വിഴുക. ഗംഗാധരമുഖമാർ=ഗംഗാധരൻ മുതലായവർ. ഗംഗാധരൻ=ശിവൻ. സൂര്യാർ=ദേവമാർ. സൂര്യരിതതനം=സൂര്യനിയായ തന്മേഖാട്ടക്രടി. സൂര്യരിത=വികസിത. തനം=ശിരം. ഇവിടെ രോമാനു തോട്ടക്രടിയ ശരീരം എന്നത്മം. ഗാനംചെഴു=സൂതിക്ക.

സാരം:— അല്ലെയാ ലക്ഷ്മീ അങ്ങയുടെ പ്രസ്തു യാതൊരുതുക്കൽ പതിക്കുന്നവോ അവനെ സ്വന്നംസ്റ്റൈകൾ കണ്ട് കാമപരവശകളായി ഭവിച്ചിട്ട് അഴിന്ത കബരി ഓരത്തിൽനിന്നു വീഴുന്ന പുഞ്ജങ്ങളോട്ടക്രടിയവരായിട്ട് സം ഭേദത്താട്ട അപുലിംഗനംചെച്ചുന്നു.

ദ്രോകം 4

സമീപസംഗീതസ്പർമ്മയുരഭംഗീചുഹസ്യാം
വിളുരേഭാനാന്യദ്വിരദകളൈഭാമനിനഃ
ബഹിപ്രാരതേഷാംഭവതിഹയദേഷാകലകല
ഭഗവാതെയേഷാമുപരികമലദേവിസദയാഃ.

അനന്തരാത്മം:—അന്നുണ്ടെന്ന കമലയായ ദേവി അങ്ങ
യുടെ ഇം ദ്രക്ക് ഏത് എഴുക്കുള്ളിടെ മേൽ സദയയായി
ഭവിക്കുവോ അവതെ സമീപത്തിൽ മുഗ്ധക്കളുള്ളെൽ
സംഗീതസ്പർമ്മയുരഭംഗിയും, വിളുരത്തിൽ ഭാനന്യദ്വിര
കളൈഭാമനിനഃവും ബഹിപ്രാരത്തിൽ ഹയദേഷാകല
കലവും ഭവിക്ഷണം.

വിവരണം:—കമല=ലക്ഷ്മി. ദ്രക്ക്=ദ്രജ്ഞി. സദയ=ഭയ
യോടുകൂടിയത്. മുഗ്ധക്ക് കർണ്ണ=സൂര്യരിമാർ. സംഗീതസ്പ
ർമ്മയുരഭംഗി=സംഗീതസ്പർത്തിന്റെ മധുരയായ ഭംഗി=സം
ഗീതം=പാട്. സ്വരം=ശബ്ദം. മധുരഭംഗി എന്നതിന് മാ
ധ്യം എന്നത്മം. വിളുരം=വിശിഷ്ടമായ ക്ഷരം. വിശിഷ്ടം=
പരിഷ്ഠിനം. വിളുരം എന്നതിന് ഇവിടെ ഏതാനം ക്ഷ
രം എന്ന അത്മത്തെ ഗ്രഹിക്കേണ്ടതാണ്. ഭാനന്യദ്വി
രദകളൈഭാമനിനഃ=ഭാനംകൊണ്ട് അനാശ്വര്യായ പ്രിര
ഭജിക്കുന്നുണ്ടെന്ന എന്നത്മം. പ്രിരഭജിപ്പം=
ഗജങ്ങൾ. കളിഭജിപ്പം=ആനക്കുട്ടികൾ. ഉദ്രാമം=കെട്ടിത്ത
ത്, വല്ലിച്ചു, സാധാരണനിലയിൽനിന്ന് കവിതയർ, എ
നു ഇവിടെ താല്പര്യം. ഹയദേഷാകലകലം=ഹയജ്ഞിക്കു

വെറപ്പാക്കലുകിലും, വയസ്സറിം=ആര്യപ്പരിം. വെറപ്പാക്കലുകലും. രേരപ്പാൾവുക്കോലുംഹലും. യേഷ എന്ന പദം അപ്പരുത്തും എന്ന അതമ്മത്തിൽ മഠത്തും ഉപയോഗിക്കപ്പെട്ട ഫന്നതാണ്.

സാരം:— അല്ലെങ്കായാ ലക്ഷ്മീദേവി! അരംഭമുന്നേ തീർപ്പി എത്ത് ആളുകളിൽ ദയവേണാട്ടുടി പതിക്കണമോ, അവരു എന്ന അടക്കാളി സുന്ദരിമാരുടെ ഗീതനാഭവും എത്താണ്ട് മുര തിരിയു മത്തഗജങ്ങളിടെയും കരിപ്പോതങ്ങളിടെയും വന്നി ആ ശബ്ദവും പടിക്കേണ്ടതു അശ്വങ്ങളിടെ കൊല്ലാഹലം ബുദ്ധവും ഉണ്ടാവുന്നു.

ଓଡ଼ିଆକଂ 5.

കാരണംന്നുവിളംപുത്തെന്നുംവരിച്ചിടതോ
ജഗഞ്ജമാനപ്രക്രിയരഹനാശില്പനിപുണി
ഉദ്ദേശ്യപീഡിയുംഖാധിലഹരിലീലാമനഹര-
നാപാംഗാസ്തമാമമകലാജ്വരംഭലയത.

അനന്തരയാത്മം:—**മുദ്രാബൃഥാരാന്വേപാല്യം** അഗസ്ത്യം ആളിച്ചു പറമ്പുന്നുണ്ടാണെങ്കിലും മേതുവായിട്ട് പരിചിതവും ഇ ശശിനാസ്യാനപ്രകാരചനാശില്പനിപുണവും ഉംഖുൽപ്പി യുഷാംബുധിലഭരിലില്ലതെന്ന് അനുശാരത്തുമായ അങ്ങയുടെ അപാരാംഗം എൻ്റെ കച്ചുഡ്വുംതെന്ന് അമലം (വേഗത്തിൽ) ലെന്നുംചെങ്ങുന്നുമെ.

விவரமா—ஹருத்யநாக்-ஹருஷ்மிதலாயவர். அந்தஸ்தாபி=அந்தஸ்தாபி. பரமத்யநாக்-தீர்மாணி குடும்பம். பரமத்யநாக்=உத்தமத்யநாக். த்யநாக்=த்யநாக்

ஸ்ரூகம்பைர். பரிசுதான்=பரிசுயிக்கைப்பேட்டு; லக்கிகைப்பேட்டு என்றால்பூத்து. இரண்ணமைன்பூத்து யரவாலி பூத்து பூனை=இரத்தினெல் இந்நமைன்பூத்து யரவாலி பூத்து நிபுணம். இரத்தீ=லோகம். இந்நமைன்பூத்து யரவாலி =இந்நமைன்பூத்து யரவாலி ரவந். இந்நமைன்பூத்து யரவாலி =பூத்து ஸ்ரூப்பிதிஸங்ஹாரைப்பை. ரவந்=நிம்மா ஏ. ஶில்பம்=ஶில்பவிதி. நிபுணம்=ஸ்வத்தி. உடனவுற்ற பீழுஷாங்குயிலாறிலில்=உடனவுற்றிகளை பீழுஷாங்குயிலாறிகளைப்பீல். உடனவுற்றிகரி=மேலோடி பொ ஞெனவ. பீழுஷாங்குயிலாறிகரி=பீழுஷாங்குயிலாறி லாறி கரி. பீழுஷாங்குயிலாறிகரி=கச்சிரஸநாடம் லாறி கரி=திரமாலகரி. லீல=விலாஸம். தங்கி என்றால்பூத்து. அநங்காலிகை=அநங்காலிகை. கலுஷரூபம்=திரிதாஸம். தலங்கைப்பூத்து=நாலிப்பூத்து.

സാരം:— ഇന്ത്യാഭിരോധവന്നാർക്കുടി അന്വേഷണം പുണ്യക്രമം മുൻപായി ഫോറെസ്റ്റ് ലഭിപ്പാനിടയായതും ഇത്തീവിന്റെ സ്വഭാവമിൽപ്പാരാണെങ്കിൽ പ്രവൃത്തിയാക്കണ ശില്പി ദ്രോഗിൽ ചതുരതയുള്ളതും പാൽക്കടലിൽനിന്നും പൊങ്ങിവരുന്ന തിരമാലകൾക്കു സദ്വിശ്വസ്യമായ അങ്ങയുടെ കടാക്കം എന്നീ ദിരിതസ്ഥിതെന്തെ വേഗത്തിൽ നശിപ്പിക്കണമെ.

ଶ୍ରୀକିଂ 6.

നമം യദ്യപി തുണി തുണി പുരപരിപന്മിപ്പതിലസഹിക്കുന്ന കവചമ്പ്രായുള്ളതിലൂടെ റിതഹനിമൈൽക്കാരഹകിരിക്കുന്ന

ലസൽ-ഫ്ലാംഡോജന്റിമഹരണക്കാവിവരണ
ത്രിശാഖായുാർഥിമദ്ദബ്രത്വാർഡഭിത്രി

അനന്തരയാത്രം:—ലസൽ-ഫ്ലാംഡോജന്റിമഹരണവും
നമന്നുലിംഗേനി ത്രിപുരപരിപമിപ്രതിലസൽ കപ്പത്ര
പ്രാവൃത്തിയ്ക്കുറിത്തെന്നില്ലിൽക്കാരചകിത്വമായ വാർഡഭി
തിതാവിന്നീര ഒരു (അവർജ്ജനമായ) ചരണം ചിരകാലം
എന്നീര ചേതശ്വാരിയായിഭവിക്കേണമെ.

വിവരണം:—ലസൽ-ഫ്ലാംഡോജന്റിമഹരണം=ലസ
തായം ഫ്ലൂമായുമിരിക്കുന്ന അംഡോജത്തിന്നീര മുളിമാവി
നെ ഹരിക്കുന്നത്. ലസത്=ശോഭിക്കുന്നത്. ഫ്ലൂ=വി
ടന്നത്. അംഡോജം=താമരസപുഷ്പം. മുളിമാവ്=മാസ്ത്വം.
ഹരിക്കു=അച്ചാരിക്കു. നമന്നുലിംഗേനിത്രിപുരപരിപ
നമിപ്രതിലസൽകപ്പത്രാവൃത്തിയ്ക്കുറിത്തെന്നില്ലിൽക്കാരച
കിത്തം=നമന്നുലിംഗേനിയായ ത്രിപുരപരിപമിയുടെ പ്ര
തിലസത്തായ കപ്പത്തിൽനിന്നുള്ള വ്യാവൃത്തി ഹേതുവാ
യിട്ട് സ്ഥാരിതങ്ങളായ ഫനികളുടെ ഏകകാരംനിമിത്തം ച
കിതമായിട്ടിള്ളത്. നമന്നുലിംഗേനി=നമന്തിയായ മെഴ
ലിംഗേനിലോട് കുടിയവൻ. നൂതി=നമസ്തു രിക്കുന്നത്.
മെഴലിംഗേനി=ഗിരസ്സുകളുടെ കുട്ടാ. ത്രിപുരപരിപമി=
മീവൻ. പ്രതിലസൽ=വിശ്രാംക്കുന്ന ശോഭിക്കുന്നത്. ക
പ്പത്രം=ജട. വ്യാവൃത്തി=പ്രത്യാഗമനം. സ്ഥാരിതങ്ങൾ=കന്ധി
തങ്ങൾ. ഫനികൾ=സപ്പങ്ങൾ. ഏകകാരം=എരിക്കൾ.
ചകിത്തം=ഭയപ്പെട്ട വിറച്ചത്. വാർഡഭിതാവ്=സമൂ
ചതി. ചിരകാലം=അധികകാലം. ചേതശ്വാരി=ചേതല്ലിൽ
ചരിക്കുന്നത്. സ്ഥാതിവിഷയമായത് എന്ന താൽപര്യം.

സാരം:— ദോഡിക്കുന്നതും വികസിച്ചുള്ളും ആയ ശാഖ
രസപുഷ്പത്തിന്റെ മാത്രവത്തെ അപഹരിക്കുന്നതും തല
താഴ്വി കാബിൽ നമ്മൾക്കുന്ന ശിവൻറെ ജടക്കിൽനിന്ന്
മടങ്ങുന്ന പാനുകളിടെ ഏൽക്കാരംഭക്കാണ്ട് ഭയപുണ്ടവിനു
ചുത്തും ലക്ഷ്മിയുടെ ചരണം എൻ്റെ ചെതുല്പിൽ അ
ധികകാലം സ്ഥാരിക്കേണമെ.

ദ്രോകം 7.

ആവാളാഭിക്ഷാഗ്രാഹിപരിചലാക്ഷാത്താരംഭം
നിയന്ത്രിബുന്ധകല്യതിനികരബുന്ധത്തിപട്ടഃ
നൃണാമന്തല്പാന്തംനിബിധമപഹന്ത്രംകില്ലവ
ആതാത്രിരഹശാചരണാചിവേഷാവിജയതെ.

അന്പയാത്മം:— ആവാളാഭിക്ഷാഗ്രാഹിരംഭം (അപി
ച) അതുതന്നെയല്ല ലാക്ഷാത്താരംഭകളിടെ നിയന്ത്രിയും
ബുന്ധകല്യതിനികരബുന്ധത്തിപട്ടവും ആയ ഈ ആതാത
ശ്രീനാരായണനിബിധമായ അന്തല്പാന്തത്തെ അപ
ഹരിപ്പാനോ എന്ന തോന്നമാർ (കില) അങ്ങയുടെ ചര
ണാചിവേഷയായിട്ട് വിജയിക്കുന്നു.

വിവരണം:— ആവാളാഭിക്ഷാഗ്രാഹി=ആവാളാഭിക്ഷ
ആടാഭിക്ഷയിൽ ഗ്രാഹിച്ചിട്ടുള്ളത്. ആവാളാഭിക്ഷ=പല്ലവ
ഐറം. ആടാഭിക്ഷ=ആടയുടെ ഭീക്ഷ. ആട=കാന്തി. ഭീ
ക്ഷ=ഇവിടെ അഭിമതമഞ്ചാപക്കശകരണം എന്നത്മാ
കുന്ന. ഗ്രാഹി=ഉപദേശാവ്. ആവാളാഭിക്ഷകകാന്തി ഭീക്ഷ
യെ ഉപദേശിക്കവാൻ യോഗ്യതയുള്ള വസ്തു ആവാളാഭിക്ഷ
കാണ്ടിം കാന്തിയുള്ള താഡിരിക്കേണ്ടതിനാൽ ആവാളാഭി

கஜாஹ் என விஶேஷமாகொள்ள ஸிலிசிகை அதைப் புவாக்டிலென் காணியை அதிரையிக்கை காணியோ டக்டியல் ஆனாக்கன. லாக்ஷாத்னாக்கைப்=லாக்ஷ்ய எட அதனாக்கைப். லாக்ஷ=அலகுத்தகம்; அரக்கி. அதனாக்கைப்=அதனாக்கான்திகர். நியஞி=நியஞ்சனம் வெழுங்கத்; நியமனம்.வெழுங்கத். நியமனம்.வெழுகி=கிழ்ச்சகை. லாக்ஷ்யத அதனாக்கான்தியை அயங்களிக்க அதனாக்கான்தியோடக்டியல் ஆனால் ஹதிலென் ரா ஷுற். வெஸ்டுக்லூதினிகரவெஸ்டுதிப்டி=வெஸ்டுக்டி என்ற ஹதினிகரத்திலென்ற வெஸ்டுதியில் படி. வெஸ்டுக் கி=ரக்தவீள்மாய ஷஸ்விஃபோஹ. ஹதினிகரம்=கான்தி ஸழவா. வெஸ்டுதிதி=வெஸ்டுகரளா; வெஸ்டு அதக்கை ஏது நா தாஷுற். படி=ஸாமத்ருதித்து. வெஸ்டுக்லூதினிகர வெஸ்டுதிப்டி என விஶேஷமாகொள்ள கான்திகொள்ள வெஸ்டுக்ஷப்புதெநாட ஸாலுதித்து த் என்றம் ஸிலிசை. நிவிலஸ்=வாய். அவர்: 'பாதம்=அதன்த்தீர்த்தி ஆதித யானம். அதன்த்தீர்த்தம்=மநஸ்'. யானம்=அவன்யகாரம். அவமரிக்கை=கலையுக. ஹப்பாதஞி=ஹப்பாதகான்தி. வரளாக விவேஹ=வரளாக விவேஹ வேஷநெநாடக்டியல். வரளாக விவி=வரளாகான்தி. விஜயிக்கை=ஸக்ராவ ரியானி வத்திக்கை.

സാരം:— പ്രവാളത്തിന്റെയും ലാക്ഷ്യത്തെയും കാ
ന്തിയെ ജയിക്കണമെന്നും ബന്ധുക്കപ്പെട്ടത്തിന്റെ കാണ്ടിയോ
ടി സാമ്പൂദ്ധത്തുമായേ പ്രഭാതകാണ്ടി നാമാങ്ഗടെ മാനസി

കമായ അസ്യകാരത്തെ നീക്കംചെയ്യാൻവേണ്ടി അങ്ങയുടെ ചരണത്തിന്റെ കാന്തിയുടെ ഭവഷം ധരിച്ചതായിരിക്കുമോ എന്ന കവി ഉൽപ്പേക്ഷിക്കുന്നു.

ദ്രോകം 8.

പ്രഭാതപ്രോണിലൽക്കമലവനസഞ്ചരസമയെ
ശിവാഃകിംജ്ല്ലാനാംവിഭയതിരജംഗതുമുള്ളാഃ
തദ്ദത്തംബന്നുചരണമതണംശ്രാഖ്യകതണം
കംഡാരാമപ്യാണികമമിച്ചിഭാവിംപ്രവിശ്രതം.

അന്വധാത്മം:—കിംജ്ല്ലാജിട്ടെട മുളവകൂരായ ശിവ കുർ പ്രഭാതപ്രോണിലൽക്കമലവനസഞ്ചരസമയത്തിൽ ദാ തൊന്തികൾ തക്കിനെ വിധാനംചെയ്യുന്നവോ അല്ലയോ മാതാവോ! അഭണ്ണവും ശ്രാഖ്യകതണവുമായ അങ്ങയുടെ മും ചരണത്തെ കംഡാരയായ മും മദ്പാണി ഇപ്പോൾ ഒരു അഭിനെ പ്രവേശിക്കും.

വിവരണം:—കിംജ്ല്ലാജാരി=താമരജാല്ലികൾ. മുളവകൾ=മാളവമുള്ളവ. ശിവകൾ=അറുങ്ങൾ. പ്രഭാതപ്രോണിലൽക്കമലവനസഞ്ചരസമയം=പ്രഭാതത്തിൽ പ്രോണില തതായ കമലവനത്തിൽ ഉള്ള സഞ്ചരത്തിന്റെ സമയം. പ്രഭാതം=പുലരാഞ്ചാലം. പ്രോണിലത്ത്=വികസത്. കമലവനം=കമലങ്ങളുടെ വനം. കമലങ്ങൾ=താമരകൾ. അ അണം=ചുകന്ത്. ശ്രാഖ്യകതണം=ശ്രാഖ്യയായ കതണ നോട്ടുടിയത്. ശ്രാഖ്യ=പ്രശംസിക്കുന്നതാക്ക. കതണ=ഭയ. തക്ക്=ഭവണ. വിധാനംചെയ്യു=ഉണ്ടാക്കുക. കുറം=രംഭംചമില്ലാത്ത. മദ്പാണി=പ്രാണിര വാണി. വാണി=

വാക്ക്. പ്രവേശിക്കുന്നക്കുക. ഇവിടെ അരയ്ക്കാം എന്ന ത് സ്വന്നപദമായിട്ടാണ് എടത്തിട്ടിള്ളത്. മറിച്ചുള്ളക്കണ്ണിൽ കാണാനു അരയ്ക്കാറ്റോല്ലുകിരണം എന്ന പാഠം യുക്തിസഹമാണെന്നുണ്ടില്ല.

സാരാ:— അല്ലെന്തൊ മാതാവെ! അങ്ങനേ പുലരാൻകു പത്തിൽ ഏകസിച്ച താമരകളിടെ വന്നതിൽ സഞ്ചാരിക്കു നേരാം ദാമരാജല്ലികളിടെ മുനകൾ തട്ടി കാല്ല് വേബൻകു സം. അതണ്ണവർന്നവും പ്രശ്നസന്നിധമായ ഒയഡാട്ടകുടി യത്രഭായ ആ ഇം ചരണങ്ഗതിൽ മാത്രവമില്ലാത്ത എൻ്റെ വാക്ക് എങ്കിനെ പ്രവേശത്തെ ലഭിക്കും. മാത്രവമേറിയ അങ്ങയുടെ ചരണത്തെ മാത്രവമില്ലാത്ത എൻ്റെ വാക്കുക കൈകാണി വർന്നിപ്പാൻ പ്രയാസംതന്നെ.

ഭ്രംകം 9.

സ്ഥിതജ്ഞാശ്വാമജ്ഞപ്രിജമനിമയുവാഴതയെര
ന്നിഷിംഗവിശ്വാതവിമലമുത്തിംസ്യരതിയഃ
അമരംസ്യവന്നവപനകമലാഭസ്യത്തിനോ
വിവിക്താഖികല്ലാഃസത്തമവികല്ലാനവഗിരഃ.

അന്ത്യാത്മഃ:— സ്ഥിതജ്ഞാശ്വാമജ്ഞപ്രിജമനിമയു
വാഴതയെരാജാഖാണ്ട് വിശ്വാതെന നിഷിംഗവിശ്വാതിയാ
യ അങ്ങയുടെ വിമലമുത്തിയെ ധാതോത്തതൻ സ്ഥരിക്കു
നാവോ ഇം കൂതിയുടെ വപനകമലത്തിൽനിന്നു വിവിക്താഖ
ഖികല്ലകളിം അവികല്ലകളിലുമായ നവഗീരകൾ അമരമാ
ക്കുവന്നും സത്തരം സ്വന്നിക്കുന്നു.

വിവരണഃ:— സ്ഥിതജ്ഞാശ്വാമജ്ഞപ്രിജമനിമയുവാ

മുത്രയരങ്ങൾ=സ്ത്രിത്തതിനേൻ്റെ ജോശ്യാസ്സുകൾ മഞ്ഞത്തുകളും പ്രിജമൺിക്കളിടെ മയ്യവജ്ഞാക്കന്ന അമൃതയെരഞ്ഞും. സ്ത്രീ തം=മന്ദഹാസം. ജോശ്യാസ്സും=കാന്തി. മഞ്ഞത്തുകൾ=മഞ്ചുകൾ. പ്രിജമൺികൾ=പ്രിജങ്ങളാക്കന്ന മണികൾ. പ്രിജ ഓഡി=പല്ലുകൾ. മണികൾ=രത്നങ്ങൾ; വൈരക്കളുകൾ. മയ്യവജ്ഞം=രണ്ടികൾ. അമൃതത്രയരങ്ങൾ=അമൃതപ്രവാഹം അംഗൾ. വിശ്രൂ=ഭ്രവനം. നിഷിംഖവതി=നിഷേഷചീക്കന്നത്. നിഷേഷചീക്ക=നനക്കക. വിമലമുത്തി=വിമലയായ മുത്തി. വിമല=പരിത്രം. മുത്തി=ദേഹം. തുതി=വിഭവാന്. വബന കമലം=കമലംപോലെയുള്ള വബനം. വിവിക്കത്താലീകളുകൾ=വിവികതയായ ഓഫിക്കർ തുല്യകൾ. വിവികത=പരിത്രം. ഓഫി=പ്രവാഹം. അവികളുകൾ=വികല്പരഹിത കൾ. വികല്പം=സന്ദേഹം. നവഗ്രീങ്കൾ=നവകളായ ഗ്രീങ്കൾ. നവകൾ=അപൂർവ്വകൾ. ഗ്രീങ്കൾ=വാക്കകൾ. അമന്ദം=ധാരാളത്തിൽ. സതതം=മുല്ലാഞ്ചും. സ്വര്ഗികൾ=പ്രസ്വിക്ക; ലഭിക്കക.

സാരം:— മന്ദഹാസത്തിനേൻ്റെ പ്രത്യിൽ മുണ്ടന്ന പല്ലുകളാക്കന്ന വൈരക്കളുകളിടെ രണ്ടികളാക്കന്ന അമൃതപ്രവാഹങ്ങൾക്കൊണ്ട് വിശ്രേതതെ നനക്കന്ന അഞ്ചുക്കുടെ പരിത്രംഗ്രഹിരതെ ധാരാനോരത്തൻ സ്വരിക്കന്നവോ അവനേൻ്റെ മുഖകമലത്തിൽനിന്ന് പരിത്രംഗ്രഹമായ പ്രവാഹത്തിനു തുല്യകളും സംരക്ഷണഹിതകളിലുമായ പുതിയപ്പതിയ വാക്കകൾ മുല്ലാഞ്ചും ധാരാളംഉണ്ടി ചുരുപ്പുകൾ.

ഭൂരികം 10.

ശ്രദ്ധമായാബീജണഹിമകരകലാക്രാന്തഗിരിസൗ
വിധാനലാഖപ്പംസുവിള്ളു റിതമിതിബീജംജലധിജേ
ജപെദ്രുംസപച്ച ദംസഹിപ്പിഗരമാദംഗജലഹടാ
മദ്രാസ്യർഥാവശഗമ്മവരയതിവേഴ്വാനിവിളിഷാ.

അനന്തരാത്മം:— ശരാങ്ങാളൈയും മായാബീജങ്ങാളൈയും
ഹിമകരകവാക്രാന്തഗിരസുകളായിട്ടും ബിള്ളവൈ ഉള്ളപ്പമാ
യിട്ടും വിധാനംവെള്ളിട്ട് സുഖരിതമായ ഇം ബീജത്തെ യാ
തൊരുതുന്ന സ്വപ്നം ദമാകംവെള്ളം ജപിക്കണ്ണവോ അവൻ
പിന്ന വേഗത്തിൽ ഗജഗംഭീരാമദ്രാസ്യർഥംഗജങ്ങാളൈക്കാ
ണ്ട് വിപ്പാദാത്തട വേഗ്രാജാളൈ മുഖരാജാക്കി ചെയ്യുന്ന.

വിവരണം:— ശരാങ്ങരം=ശകാരരകാരങ്ങരം. മായാ
ബീജങ്ങരം=ധകാരരകാരങ്ങരം. ഹിമകരകലാക്രാന്തഗിര
സുകരം=ഹിമകരകലയാൽ ആക്രാന്തമായ ശിരസ്സാടക്കുടി
യവ. ഹിന്ദകരകൾ=ഇംകാരം. ഹിമകരകൾ ഏന്ന പദ
രത്നന മത്രശാസ്ത്രപ്രകാരം ഇംകാരക്കേന്ന അത്മം സിലി
ക്കുന്ന. ആക്രാന്തം=ആധിപ്പിതം. റിംസ്സ്=ഉപരിഭാഗം.
ബിള്ള=അനന്തസ്വാരം. ഉള്ളപ്പം=ഉള്ളപ്പംഗസ്ഥിതം. സുഖ
രിതം=സുഖിച്ചത്. സുഖകൾ=പ്രകാരിക്ക. മായാബീജം
എന്നതിന്റെ വിഗ്രഹം മായാധാരബീജംയാഖ്യാം എന്നി
അറിവെന പദ്ധതുന്നവുള്ളിപ്പിധിയായിട്ടാണ് ഇവിടെ സ്വീ
കരിക്കപ്പെട്ടിട്ടിള്ളത്. അംഗീം എന്ന മായാബീജത്തിന്റെ
പ്രടക്ഷാജായ ധകാരരകാരങ്ങരം എന്നാണ് മായാബീ
ജേദ എന്ന പദത്തിനും ആക്രമ്പാടെ വന്നകുടിയ അത്മം.

ഇങ്ങിനെ തീം തീം എന്ന ലക്ഷ്മീബീജമന്ത്രം സിലിച്ച്. സ്വപ്നരംഭം=അപൂർത്തിഹതം. ഗജാലടാമദഭാന്ധുസ്ഥാഗണ്യം=ഗജാലടയുടെ മദത്തിൽ ഭാവുത്തുകളായ ദുർഗാജ്ഞം. ഗജാലട=ഗജസമുഹം. മദം=മദജലം. ഭാവുത്തുകൾ=ദ്രമിക്ക് നാവ. ദ്രമിക്ക്=സംഖാരിക്ക. ദുർഗാജ്ഞം=വണ്ടുകൾ. ഒവ ശ്രൂദാജ്ഞം=ഭവനങ്ങൾ. മുഖരജ്ഞം=സശ്രദ്ധാജ്ഞം.

സാരം: —യാതൊത്തുവൻ പ്രതിബന്ധം ക്രിക്കറ്റ് (അം പ്രതിഹതമാക്കംവണ്ണം) തീം തീം എന്ന മന്ത്രത്തെ ഒപ്പ് കുന്നാവോ അവൻ വളരെ ഡനികനായിഡിച്ചിട്ട് വിഭാഗാക്ക് മതത്താജ്ഞങ്ങളെ ഭാഗംചെയ്തു അവരുടെ ദ്രോണങ്ങളെ മദജലത്തെ ചുനംചെയ്യാൻ വാഗ്മുട്ടനു വണ്ടുകളിടുടരുന്നു. സ്വീഽത്താടക്കുടിയറായാക്കിത്തീക്കം.

ഫോകം 11.

സ്വരാനാമംനാമംത്രിജഗദഭിരാമംതവപദം
പ്രഹ്രേഖസിലിംധാംകാമമിവനരസ്സാംകമയത്ര
യയാപാതംപാതംപാദകമലയോദ്ധർത്തചരാ
ഹരാഹാരാഹാഞ്ചാഞ്ചാമനനയതിശൈലപ്രതനയാം:

അനന്തപ്രായത്മം:— സ്വരംത്രിജഗദഭിരാമമായ അങ്ങുടെ പദത്തെ നബിച്ചുനമിച്ചു യാതൊത്തു സിലിയെ പ്രാപിച്ചുവോ അതിനെ നരൻ (കമമിവ) എങ്ങിനെന്നയാണ് കമിക്കുക. യാതൊനു (യാതൊത്തുവിലി) ഹേമത്വായി കൂടുതലുംനായിരിക്കുന്ന ഹരൻ പാട്കമലങ്ങളിൽ പതിച്ചുപതിച്ചു രോഷാഞ്ചയായ ശൈലപതനയയെ അനന്ത യിക്കുന്ന (ഹാ!) അത്തിനം.

വിവരങ്ങൾ—സൂര്യൻ=മഹമൻ തിജഗദഭിരാമം=ആം ലോകസംഘരം. പദം=ചരണം. നമിക്കു=നമസ്കാരിക്കു. സ്വിശ്ചി=പലശിശി. നരൻ=മനശ്ചന്ദ. അത്=സിശി. കമിക്കു=വാന്നിക്കു. പദ്മതചരൻ=പദ്മതത്തിൽ ചരിക്കുന്ന വൻ. വിഷയസുവജ്ഞാദാസ്ത്രം പരിത്യജിച്ചു ദേശം വിച്ഛവന്നത്തിൽ സമ്പരിക്കുന്നവൻ എന്ന താല്പര്യം. മഹൻ=ശിവൻ. പദകമലാദാസ്ത്രം=കമലാദാസ്ത്രംപോലെയുള്ള പദങ്ങൾ. പതിക്ക=വീഴ്ക; നമസ്കരിക്കു എന്ന താല്പര്യം. രോഷാദ്രം=രോഷാകൊണ്ട ആദ്രം. രോഷാ=ഒക്കാപം. ആദ്രം=നന്നതെ വർണ്ണ എന്ന ആക്ഷരാത്മം. ഈ പ്രകരണത്തിൽ ഏതുന്ന എന്നത്തുമാക്കുന്ന. ആതുകൊണ്ട് രോഷാദ്രം എന്നതിനു ആദ്രംരോഷ എന്നത്മം സിശിക്കുന്ന. പുതിയതും ഇപ്പോൾ ശിം വിസ്തരിക്കുപ്പട്ടാതെ കാരണത്താൽ ഉണ്ടായതുമായ രോഷാ ആദ്രംരോഷമാകുന്ന. “പ്രണാമിതശിരസംവാ കാന്തമാദ്രാപരാധം” എന്നം മറ്റും ഉള്ള പ്രയോഗങ്ങളുണ്ടോക്കു. ശ്രദ്ധലോക്കുന്നതു=പാർത്തി. അനന്തരിക്കു=സാന്തപ്പനംവെച്ചു; പാടിലാക്കുക; ആശപസിപ്പിക്കു.

സാരം—കാമദേവന്ന് അങ്ഗയുടെ പദവന്നുന്നകൊണ്ട് ലഭിച്ച സിശി ഇത്യാണെന്നു ആക്കം വാന്നിപ്പാം പ്രധാസമാണ്. കാമദേവൻറെ ഈ ശക്തിനിമിത്തമാണ് വിഷയസുവജ്ഞാദാസ്ത്രം വിരക്കുന്നതു ശിവൻ, കോപിച്ച പാർത്തിയുടെ കോപത്തെ ശമിപ്പിപ്പാം അവളുടെ കാല്പനികൾ വീണ്ടും നമസ്കരിക്കുന്നതു.

ശ്രോകം 12.

ഹരണതാനിസ്തീകം ഹിമകരകലാനാം ഒച്ചിരതാം
കിരൺഡസപ്പച്ചം കിരണമയപീജുഷനികരം
വിഘംപയ്യുള്ളേശ്വരാ ഹരിഹ്രദയഹാരാഃ പ്രിയതമാ
മമാന്തിസന്താപം തവചരണശ്രാണാംബുജനവാഃ.

ഉന്നപ്രയാത്മാഃ—ഹിമകരജ്ഞഭട ഒച്ചിരതയെ നിസ്തീ
കമാകംവണ്ണം ഹരത്തുകഴിം കിരണമയപീജുഷനികരതെ
സപച്ചുസമാകംവണ്ണം കിരത്തുകഴിം, പ്രാണാദിം പ്രിയത
മജ്ഞഭിമായ ഹരിഹ്രദയഹാരജ്ഞഭിമായ അജ്ഞയുടെ ചരണ
ശ്രാണാംബുജനവാദം എൻ്റെ അന്തസ്ഥിതാപത്രത ന
രിപ്പിക്കേണമെ.

വിവരണാഃ— ഹിമകരകല = ചന്ദ്രകല. ഒച്ചിരത=
കാന്തി. നിസ്തീകം=നിസ്തീര്ണഹം. ഹരികാ=അഹപഹരിക.
കിരണമയപീജുഷനികരം = കിരണമയമായ പീജുഷത്തി
നേര നികരം. കിരണങ്ങൾ=രഘൂകൾ. പീജുഷം=ആമു
തം. നികരം=സമുഹം. സപച്ചുസം=യദേശ്വരം. കിരത്തുകർ=
കിരണംചെയ്യുന്നവ. കിരണംചെയ്യു=എല്ലാടവം പ്രസർ
പ്രികൾ. പ്രാണാദിം=ഉത്തരുള്ളങ്ങൾ. പ്രിയതമജ്ഞം=
അത്പരം പ്രിയങ്ങൾ. ഹരിഹ്രദയഹാരജ്ഞം=ഹരിയുടെ
ഭൂമയത്തിനു ഹാരജ്ഞം. ഹരി=വിജ്ഞ. ഹാരജ്ഞം=ഹാര
ത്രില്ലജ്ഞം എന്ന ഖ്രിം അത്മം. ചരണശ്രാണാംബുജന
വാദം=ശ്രാണാംബുജങ്ങൾംപോലെയുള്ളത് ചരണങ്ങളുടെ
നവാദം. ശ്രാണാംബുജങ്ങൾം=ചെന്താമരകൾ. ചരണ
ങ്ങൾ=കാലുകൾ. അന്തിസന്താപം=മരനോട്ടിവം.

സാരഃ— വദ്രക്കലകളിടുന്ന കാന്തിപോലെയുള്ള കാന്തിക്കാട്ടുടക്കിയവയും കിരണങ്ങളും പീഡിക്കാനുള്ള യഥേഷ്ടം വച്ചിക്കുന്നവയും, ഹരിയുടെ എത്രയത്തിനാ സാധാരണജാഗി താൻ ധരിക്കുന്ന ഹാരങ്ങളുടെ പ്രിയങ്ങളിലും ശ്രേഷ്ഠങ്ങളിലും മാറ്റാനുള്ള വാരങ്ങൾപോലെയിരിക്കുന്നവയുമായ അംശങ്ങൾ ചെന്താർക്കിലോപോലെയുള്ള കാലുകളിടുന്ന നവജാംഗം എന്ന് പറയുന്ന മനോഭിവരത്തെ തീക്ഷ്ണിക്കാമെ.

ഛ്രോകം 13.

മിഷാനാണിക്കുന്നാംവിഗളിതനിമെഷംനിമിഷതാ-
മമഞ്ഞസൗംഖ്യം തവചരണായാരംബ്യിസുതെ
പദാലക്കാരാണാം ജയതികലനികപാണകപടം
ഭദ്രഭൂമാസ്തിവചനലീലാകലകലഃ.

അന്നപ്രായാത്മം— അല്ലെങ്കിൽ അംബ്യിസുതെ, അഞ്ഞയുടെ ചരണങ്ങളിടുന്ന അമേരമായ സൗംഖ്യത്തെ മാനിക്കുങ്ങളിടുന്ന മിഷംഹൗത്രവായിട്ട് അനിമിഷമാകംവണ്ണം നിമിഷത്രകളായ പദാലക്കാരങ്ങളിടുന്ന കളനികപാണകപടം ഭദ്രവായിട്ട് ഉഭയത്രതും ഉദ്രാമവുമായ സ്വതിവചനലീലാകലകലം ജയിക്കുന്നു.

വിവരണം— അംബ്യിസുതെ=സമുദ്ധതി. അഞ്ഞംബ്യികം. മിഷം=വ്യാജം. വിഗളിതനിമെഷം=നിമെഷംആതെ. നിമിഷത്രകൾ=പല്ലുത്രകൾ; നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നവ എന്നത്മം. മാനിക്കുങ്ങൾ=രതാവിശേഷങ്ങൾ. പദാലക്കാരങ്ങൾ=കാലിലുള്ള ആരുംരണങ്ങൾ. കലനിക്കുംണകപടം=കലനികപാണത്തെന്ന് ചുവടം. കലനിക്കു

ണം=മധുരഗ്രന്ഥം. കപടം=വൃജം. ഉടമ്പുത്തകൾ=ഉടമ്പു
ക്കണവ്. ഉടമ്പുക്ക്=പുറപ്പെട്ടക്. ഉദ്മം=വന്നിച്ചത്.
സൃതിവചനലീലാകലകളം=സൃതിവചനത്തിന്റെ ലീലാക
ലകലം. സൃതിവചനം=സൃതിവാക്യം. ലീലാകലകളം=മധുര
ധനി. ജനിക്ക=സാദ്ധ്യാർക്കങ്ങൾ വത്തിക്ക. (നാഗരം
സ്നേകജാളിൽ കണ്ണന് പാഠം “കലനിമ്മാനനപട്ടഭഞ്ജ
നാഭാമഃ സൃതിവചനലീലാകലകളഃ” എന്നാണ്). പുസ്തകപ
രിശോധകനാക്ക് ഈ അധികം പ്രഭാം വന്നത് അത്ര
തമാണ്. അവക്ക് അത്മാവഭവായമില്ലെന്ന മാത്രമല്ല,
മുത്തത്തിന്റെ അതാനുബന്ധത്തി സന്ദേഹവിഷയമാണെന്നു
തോന്നിപ്പും.

സാരം:— അല്ലെങ്കിലും അങ്ങയുടെ ചരണങ്ങൾ
ഈടെ അനല്ലെങ്കിലും സൗന്ദര്യത്തെ നേരുന്നമാനത്തിലുണ്ട്
മാണിക്യരത്നങ്ങളുടെ ഇടവിടാതെ നോക്കിക്കൊ
ണ്ടിരിക്കുന്ന ചരണാഭരണങ്ങളിടെ മധുരഗ്രന്ഥം എന്ന വൃജ
ജേന പുറപ്പെട്ടന് ചരണാഭരണങ്ങൾക്കിടയാംത്തിന്റെ
കൊല്ലാഫലം സാദ്ധ്യാപരി വത്തിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം 14.

മനിജ്ഞാസ്ത്രാജാവൈലൻിജത്വരചചാമാംസലതയാ
ജിഡാലാതൈജംഡലാജുഗളിമലഭിംഗായഭവത്തു
ദേഹതീരാജാജ്ഞാഭാരഭവിതഭാഗാംബുജതചാം
ദിശാംമാലാന്നിരാജനഭിവാവിധതൈ മുരരിപോഃ.

അന്പക്കാത്മം:— മുരരിപുവിന്റെ ഭരണലിതഭാഗം
ണാംബുജങ്ങക്കളായ പ്രക്ഷക്കളിടെ മാല (യാത്രാസ ജൂഡ്യർ)

യുഹത്തിന്റെ മല്ലുത്തിൽ) പ്രമാണിയായിട്ട് നീരാജനത്തെ വിധാനംചെയ്യുന്ന എന്ന തോന്നമാർ ഇരിക്കുന്നവോ മണിജ്ഞാശാലജ്ഞദിനിമിത്തം നിജതലങ്കക്കളിട മാം സമൃദ്ധക്കാണ്ടി ഇടാലമായ അഞ്ചുടുടരു ജംബായുഗളും ഒരു നീറ അഖാഭംഗത്തിന്നായി ദിവിക്കെട്ട്.

വിവരങ്ങം:—മുരരിപ്പു=വിജ്ഞം. ദരഭലിതശ്രാംബു ഇതു ചുക്കരം=ദരഭലിതജ്ഞദിനായ ശ്രാംബുജ്ഞദിനിട തക്ക പോലെയുള്ള ഓക്കോട്ടക്രമിയവ. ദരഭലിതജ്ഞദിനം=അഖം വിടന്ന് വാ. ശ്രാംബുജ്ഞദിനം=ചെന്താമരകൾ. തക്ക്=കാന്തി. ദ്രുക്കരി=ഇവിടെ കടക്കഷജ്ഞദിനം എന്നത്മം. ഉല്ലാ=പദ്ധക്കതി യഞ്ചല്ലും=ധാതൊന്നിന്റെ മല്ലും. ധാതൊന്ന്=ജംബായുഗളിലും. ഭേദം=ഭേദമിക്കന്ത്. ഭേദമിക്ക=സമ്പ്രവിക്ക. നീരാജനം=നീരാജനമെന്ന കമ്മം. ദിപ്പത്തെ കരുതി ലെട്ടത്ര വല്ലതിനെന്നും ഉഴിയുന്നത് നീരാജനമാകന്നു. ചെന്താമരയുടെ നിറമുള്ള വിജ്ഞംനെതുജ്ഞദിനം ജംബാകളിൽ പതിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനെ കവി, ജംബാകളെ വിജ്ഞം നീരാജനംചെയ്യുന്നതായി ഉത്ത്രേക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു. മണിജ്ഞാശാലജ്ഞദിനം=മണിക്കളിട ജ്ഞാശാലജ്ഞദിനം. മണിക്കരം=രതാജ്ഞദിനം. ജ്ഞാശാലജ്ഞദിനം=കാന്തിപുണ്യജ്ഞദിനം. ഇടാല=പുണ്ണം. നിജതലങ്കക്കരം=നിജതലത്തിന്റെ തക്കക്കരം. നിജതലം എന്നതിന് ജംബാതലം എന്നത്മം. മാംസലത=പുണ്ഡി. ജംബായുഗളും=ജംബാകളിട യുഗളും. ജംബാകരം=കാന്തിപുകൾ. യുഗളും=യുഗമം. അഖാഭംഗം=അഖാഭത്തിന്റെ ഭംഗം. അഖാഭം=ഭൂരിതം. ഭംഗം=നാശം.

(മുദ്രിതപുസ്തകങ്ങളിൽ കാണുന്ന പാടം നിജതന്ത്രചാം എന്നാകന്ന. ഇവിടെ അതിനെ നിജതലച്ചാം എന്ന കി മാറ്റിട്ടാണ്. തന്നെപ്പുത്തിന് സ്വന്തപരം എന്നത് മെച്ചക്കേബാൾ മുദ്രിതപുസ്തകങ്ങളിലുള്ള പാഠത്തെ ഒരവിധം സാധുകരിക്കാമെങ്കിലും ഇംഗ്ലാഷുഗളുടെയിന് സ്വല്പക്കാണി മാത്രമേ സ്വന്തമായിട്ടുള്ള എന്ന രഹത്മപ്രതീതി വന്നേ കഴം. അതുകൊണ്ടാണ് ഈഞ്ചിനെ പാപേരിവത്തനു ചെയ്യുന്നിവന്നത്.)

സാരം:—ചെന്താമരപ്പുകളിലെ കാന്തിയുള്ള വിജ്ഞാവിന്റെ കടാക്കങ്ങൾ യാതൊരു ഇംഗ്ലാഷുഗളുടെയിൽ പരിശോഭിക്കേബാൾ അതിനെ നീരാജനംചരിത്യകയാണെന്നു തോന്നുന്നുണ്ടാ, കാലുകളിൽ ധരിപ്പു ആരുരുന്നങ്ങളിലെ പ്രദ കൊണ്ടു പ്രവൃത്തിയാണെന്നു അഭ്യരിച്ചു കൊണ്ടു പ്രവൃത്തിയാണെന്നു ആരുരുന്നു എന്നിൽ ഭാരിതങ്ങളെ നശിപ്പിക്കേണമെ.

ഫ്രോകം 15.

ഹരംഗവ്വംസവ്വംകരിപതികരാണാംമുള്ളതയാ
ഭാഗംഭാഗിഡ്സംഭംകനകമയരംഭാവനികഹാം
ലസജ്ജാനജ്ജാശ്ശാതിരന്നിപരിണാലുംജലധിജൈ
തവോരുപരപ്പനിസ്ത്രേമയത്രഭവാതജ്യരഭയം.

അന്നപരായാത്മം:—എല്ലായാ ജലധിജൈ! മുള്ളതകാണഡ
കരിപതികരണങ്ങളിലെ സവ്വമായ ഗവ്വതേതയും, ഭാസ്യകളെ
കൊണ്ടു കൊക്കുകയുംകാബന്നിത്തുകളിലെ ധംഭദത്തയും അ
രൂപതം ഹരിത്രം, ലസജ്ജാനജ്ജാശ്ശാതിരന്നിപരിണാലു
വും ആരുയ ആഞ്ചേരുടെ ഉള്ളപ്പറം നാമ്മട്ടെ ഭദ്രവാതജ്യപരഭ
യത്തെ ദ്രോമമാക്കി ചെയ്യുന്നാമെ.

விவரம்:— ஜலபிஜீலகஜி. ஓட்டத் தமான்வா. கரி
பதிகரணம்=கரிபதியுடைய கரணம். கரிபதிகரம்=க
ஜஞாநமா. கரணம்=துவிசெக்கையு. காஸ்கரம்=கா
னிகரம். கநகமயரங்காவனிதந்தகரம்=கநகமயங்களாய
ரங்காவனிதந்தகரம். ரங்காவனிதந்தகரம்=ரங்காவுக்கணம்.
(பொர்க்கத்திகரம் ஏற்றும்) ஹரிகை=கழியுக. லஸ்
அஜானங்கூடாதிரளிபரிளையம் = லஸ்திராய ஜான
கூடாஷ்யாக்கான திரளியால் பரிளையம். லஸ்னி=ல
ஸ்கங்கால். லஸ்கை=ஶோகிகை. ஜானகூடாஷ்யா=ஜான
க்கத்திட ஜானகூடா. ஜானகரம்=ஒட்டகரம். ஜானகூடா=புதா.
திரளி=திரந்தில. பரிளையம்=அறுவுதம். ஒங்கப்ப
நபா=உடைக்கத்திட நபாநபா. உங்ககரம்=ஒட்டகரம். ஒவோய
ஐரானயம்=வெத்திரீர உதவாய ஐரானதிக்கற்றினங்கூ
டயம். ஒவம்=ஸஂஸாரம். உதை=வலியதீ. ஐராம்=தைபா.
ஒமா=ஸபலூம் ஏற்று' தால்பறஞ்சு. “தரளிபரிளையம்”
ஏற்று முடிதபுலூக்கண்ணில் காளைய பாம் பூமாலிகமா
ளைய தோன்கயால் “திரளிபரிளையம்” ஏற்காகவிய
தான்.

ஸாரம்:— மான்வங்காள்’ அறுவாக்கத்தை துவிசெக்கை
க்கத் தற்குறையும் கானிகொள்கை’ கநகக்கல்லிக்கத்தை யங்க
தேதயும் தீரை நனிபூபிக்கண்ணதும் ஜானக்கத்தை பூதையாக்கா
ன திரந்திலங்காள்’ ஒட்டபூட்டிதலும் அதை அரண்யமைத் துங்கப்ப
நபா எண்ணத்தை ஸஂஸாரதைப்படியாகத் தூக்கிரென்னது
அற்ற பூதம்பிக்கை.

ചേരോകം 16.

കലക്പാണാകാവിംമൺിഗണജടാലാമധിവഹൻ
വസാനഃകൈശസ്യംഭംവസനമസനംകൈശസ്യഭത്യചാം
മുനിപ്രാതേശപ്രാതഃഗ്രൂതിവചനജാതെതരഭിന്നതം
നിതംബവസ്യംബിംബംഹസതിനവമംബംബവരമണഃ.

അന്വയാത്മഃ—അല്ലയേം അംബേബ്, മൺിഗണജ
ടാലയും കലക്പാണായുമായ കാഞ്ചിയേ അധിവഹത്തും
കൈശസ്യഭക്ഷക്കളിട അസനമായിരിക്കുന്ന കൈശസ്യംഭമായ
വസനത്തെ വസാനവും ആയിരിക്കുന്ന അങ്ങയുടെ നി
തംബും പ്രാതഃകാലത്തിൽ മുനിപ്രാതങ്ങളാൽ ഗ്രൂതിവച
നാജാതങ്ങളുകൊണ്ട് അഭിനവത്വവും നവവുമായ അംബേര
മൺിക്കുടെ ബിംബവത്തെ ഹസിക്കുന്നു.

വിവരങ്ങാം— മൺിഗണജടാലഃ=മൺിഗണജൈലൈക്കാ
ണ്ട ജടാല. മൺിഗണജദിം=രതാസമുഹങ്ങദിം. ജടാല=
ചുവിന്ന്. കലക്പാണഃ=കലമായ ക്പാണഭത്രാട ക്രടിയർ.
കലം=മധുരം. ക്പാണം=ശസ്യം. കാഞ്ചി=അരംഭതാണ്.
അധിവഹിക്കഃ=ധരിക്ക. കൈശസ്യഭക്ഷക്കരിഃ=കൈശസ്യഭത്തി
നീർ തക്ഷകൾ. തക്ഷകരിഃ=കാന്തികരിഃ. അസനം=അസി
ക്കുന്നത്. ആസിക്കഃ=തിരസ്യംരിക്ക. കൈശസ്യംഭം=രക്തവ
ഓം. വസനം=വസ്യം. വസാനഃ=ഉട്ടഞ്ഞതർ. മുനിപ്രാ
തങ്ങദിം=മുനിസമുഹങ്ങദിം. ഗ്രൂതിവചനജാതങ്ങദിം=ഗ്രൂതി
വചനങ്ങളുക്ക് ജാതങ്ങദിം. ജാതങ്ങദിം=സമുഹങ്ങദിം. (വേ
ഡവാക്കുസമുഹങ്ങദിം) അഭിനവതം=സ്ത്രിക്ക്രഷ്ട്രത്ത്. നവം
=നുതനം. അംബേരമണി=ആതിത്രുന്ന. ഹസിക്കഃ=പരി
ഹസിക്ക.

സാരം: — അനേകരത്തും പതിച്ചതും മധ്യരമായ നാട്ടേതാടക്കിയതുമായ കാബൈഡെ ധരിക്കുന്നതും കൈപ്പിലുള്ളതിനും പ്രകാശക്കുടി തിരസ്സുവികവൻ രഥവസ്തു തെരു ധരിക്കുന്നതുമാണ് അങ്ങയുടെ മല്ലപ്രദേശം പ്രാതി കാലജതിൽ മഹാഷ്ഠിമാരാൽ വേദവാസ്തുജാലക്കണ്ണാണ് സുരിക്കവെപ്പുള്ളുന്നതും പ്രാഭാരികവുമായ സുത്തുബിംബത്തെ ദോഷകാണ്ട തിരസ്സുവികവൻ.

ഛ്ലോകം 17.

ജഗകിമ്പ്രാഞ്ചം മമനിഗദതാം വേദവചസാ
മദിപ്രായോനാദ്യാവധിപ്രാവിശദയം
ഇംനീംവിശ്രേപശാം ജനകമുദ്രംതെവിളിയതൊ
വിസദേഹം ചുദേതാജനിഗദയക്കേതാഃ പ്രിയതമെ.

അന്നരാത്മഃ: — ജഗത്തിനെ മിമ്പ്രാഞ്ചതമെന്ന നിഗ
ഡത്തു സ്ത്രായ വേദവചസ്സുകളിടെ ഇം അഭിപ്രായം ഇതുവ
രെ എന്നും ഒരു ദിവ്യതെരു അഭ്യാവഹിച്ചിട്ടണായിരുന്നി
ല്ല. അല്ലത്തോ ഗദയക്കുവിന്നു പ്രിയതമെ, വിശ്ര
ദാദിട്ടുടെ ജനകമായ അങ്ങയുടെ ഉദരത്തെ വിളിയത്തായ
എന്നും ചേത്തുപോൾ ഇപ്പോൾ വിസദേഹമായി (അംഗി) അനിച്ചിരിക്കുന്നു.

വിവരണം: — ജഗത്തു=ഭവനം. മിമ്പ്രാഞ്ചം=അസ്ത്ര
മായിട്ടിളിൽത്ത്. നിഗദത്തുകർ=നിഗദിക്കുന്നവ. നിഗദിക്ക
കു=പറയുക. വേദവചസ്സുകൾ=വേദവാക്യങ്ങൾ. അഭ്യാ
വശിക്കുക=കടക്കുക. വിശ്രദാദി=ഭവനങ്ങൾ. ജനകം=കു
രണം. വിളിയത്തു=വിമർശിക്കുന്നവൻ. വിമർശിക്കു=സുക്ഷ്മമാ

യി പരിശോധിക്ക. ചേതന്നു്=മന്ത്രം. വിസദേഹം=സ
ദേഹരഹിതാ. അജനി=ജനിച്ചിരിക്കുന്ന.

സാരം:—ജിഗത്തരാക്കേയുമില്ലാത്തതാബന്നനു ഫലാ
ഷിക്കുന്ന വേദവാക്യങ്ങളിടെ അഭിപ്രായം എന്നിക്കു ഇതുവ
രെ മന്ത്രിലായിട്ടിണ്ടായിത്തനില്ല. അല്ലെങ്കാൽ ലക്ഷ്മിഭേദി,
ഇപ്പോൾ അജ്ഞാജുടെ എല്ലാറാറിനം കാരണാഭ്യർത്ഥനായ ഉംര
തെത്ത് സുക്ഷ്മായി പരിശോധിച്ചുനോക്കിയതിൽ എന്നീറ
മന്ത്രം സദേഹരഹിതമായിത്തീന്തിരിക്കുന്നു. എല്ലാറി
നെയും ജനിപ്പിച്ച അജ്ഞയുടെ ഉഭരംതന്നെ കാണ്ണാൻ
ഇല്ലാത്ത സ്ഥിതിക്കു ആത്മാഭരത്തിൽനിന്നും ജനിച്ച ജഗത്ത്
എല്ലാം സത്യമായും. അതു അസംഭാവ്യമല്ലയോ.

ഫ്രോക്കം 18.

അനബലപ്പുംപിരെന്തരഗണിതമഹായുക്തിനിവഹൈ
ന്തിരസ്സാവിസ്സാരം ക്രവിദ്ധകലയന്തിരനമഹി
അസംഖ്യാതിവ്യാഖ്യാധികചത്രരിമാവ്യാതമഹിമാ
വലഗണലഗ്നായം സുഗതമതസിഭാന്തസരണിഃ.

അനപ്രയാത്മം:— അനല്ലഞ്ചാരായ വാഴിപ്രഞ്ചാരാൽ
അഗണിതമഹായുക്തിനിവഹണ്ണെല്ലക്കാണ്ട് നിരസ്സാ
യി ദൈനന്ത്രം തന്നവാഴപ്പുാലുമിരിക്കുന്ന വിസ്സാരതെത്ത് അ
കലയന്തിരായിട്ട് അസംഖ്യാതിവ്യാഖ്യാധികചത്രരിമാ
വ്യാതമഹിമാവായ ഇങ്ങ സുഗതമതസിഭാന്തസരണി അ
ജ്ഞയുടെ വലഗണത്തിൽ ലഭായായി.

വിവരണം:— അനല്ലഞ്ചാർ = ബഹുക്കരം. വാഴിപ്ര
ഞ്ചാർ = വാഴിപ്രഞ്ചുഞ്ചാർ. അഗണിതമഹായുക്തിനിവഹ

അദി = അഗ്രണിതങ്ങളായ മഹാധൂക്കരിക്കളിടെ നിവഹണം റം. അഗ്രണിതങ്ങൾ = അസംഖ്യങ്ങൾ. മഹാധൂക്കരിക്കൾ = ശ്രൂഢയുക്തികൾ. നിരസ്സു = നിരസിക്കപ്പെട്ടത്. നിരസിക്കക = വണികക. തന്ന = അല്ലോ. വിസ്താരം = അവകാശം. അകലാവന്തി = ലഭിക്കാത്തതു. അസർവ്വാതിവ്യാവ്യാതികച്ചതു മാത്രം അസർവ്വാതിവ്യാതിയുടെ വ്യാവ്യാത എ അധികച്ചതു രിംഗാൽ ആവ്യാതമായ മഹിമാജവാടക്കുടിയത്. അസർവ്വാതി = അസർവ്വതിന്റെ വ്യാതി. അസർവ്വാതി = അനുമാവ്യാതി. അനിശ്ചയനിയവ്യാതി മുതലായവയുടെ സ്വത്രപണം ഗ്രന്ഥാന്തരങ്ങളിൽനിന്നും ഗ്രഹിക്കേണ്ടതാണ്. ഈ പ്രപഞ്ചത്തിൽ കാണുന്ന സർവ്വവം അസർവ്വതാണെന്നാണ് ശ്രദ്ധവാടികളായ മാഖ്യമിക്കവൊല്ലണ്ണം എ മതം. ഈ മതത്തെ വേദാന്തികളിൽ മറ്റൊ വണിഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. നാം പ്രത്യക്ഷമായി കാണുന്നതെല്ലാം അസർവ്വതാണെന്നാണുള്ള വാദത്തെ ഇവർ സമർത്തിക്കുന്നില്ല. അസർവ്വാതിയെ അംഗീകരിക്കുന്നവക്ഷം വിവ്യാപ്തതും, ഒരു ശത്രുംഗം മുതലായവകളിൽ ഘടപടാബികളുള്ളേണ്ടാലെ പ്രത്യക്ഷവിഷയങ്ങളായി ഭവിക്കുവാൻ ഇടയുള്ളതാണ്. വസ്ത്രം ചുതും, ശശത്രുംഗം മുതലായവ അസർവ്വതികളായതുകൊണ്ട് അവകളിടെ വ്യാതിയും (പ്രതീതിയും) സാംഖ്യികരണ്ടതാണെല്ലാ. ഈവിടെ ആരു തബാവ് അബ്ദാന്ത് (ഈല്ലാത്തത്) അതുകൂടു ഏന്ന വാദം അസർവ്വാതികൊണ്ട് സില്ലമാണെന്നു മാത്രം ഗ്രഹിക്കുക. വ്യാവ്യാ = വ്യാവ്യാനം. അധി

കച്ചരിമാവ്=അധികമായ വത്രരിഖാവ്. ചാരിമ=ചാത്ര
ം. ആവ്യാതം=പറയപ്പെട്ടത്. മഹിമാവ്=മാഹാത്മ്യം.
സുഗതമതസിലുാന്തസരണി-സുഗതമതസിലുാന്തത്തിന്റെ
സരണി. സുഗതമതസിലുാന്തം=സുഗതമതത്തിന്റെ സി
ലുാന്തം. സുഗതമതം=ബുദ്ധമതം. സരണി=മാറ്റം. വല
യഗം=മല്ലപ്രഭാഗം. ലഗം=പറവിക്രൂടിയത്.

സാരം:— അസർവ്വാതിയുടെ വ്യാവ്യാനചാത്രം
തതാൽ സിലുമായ ശ്രൂവാദികളായ ബൈഥലുനാഡുടെ മ
തസിലുാന്തം അസാധാരണനാരായ പണ്ണിത്താരാൽ
പ്രൗഢ്യക്തികളിക്കൊണ്ടു ബന്ധിക്കപ്പെട്ടുകയാൽ ഒരു
ഭിക്ഷിലും പ്രതിഷ്ഠയെ ലഭിക്കാതെ അങ്ങയുടെ മല്ലപ്രഭാ
ശത്തിൽ കടന്നക്രൂടിയോ എന്ന അങ്ങയുടെ അത്യന്തതൃശ്ശ
മായ മല്ലപ്രഭാഗതെത്തെ കണ്ടു കുറി ഉത്ത്രേക്ഷിക്കിന്നു.

ചോകം 19.

നിംബംഗ്രൂഹാരപ്രാരമ്ഭരനസ്യകമല
മഹാദേനവാലാദശാഹരിനയനഭോദാലംബവരയോ
നിധാനംഗ്രഹാഭാനാനിധനമാരാപസ്യജ്ഞതോ
ജവനാഭീതിംമെമിശ്രത്വവനാഭീസരസിജം.

അന്നപരയാത്മം:—അല്ലയോകമലെ! ശ്രൂഗാരലുകര
മകരംജതിന്റെ നിംബംവും ഹരിനയനഭോദാലംബവര
അദിക്കും മഹാത്തായ ശ്രൂലംബവും ശ്രാംകളിടെ നിധാന
വും ജഗത്തിന്റെ ശാഹന്തായ അന്നതാപത്തിന്റെ നിധ
നവുമായ അങ്ങയുടെ നാഭീസരസിജം (ജവേന) വേഗത്തി
ൽ എന്നിക്കു അഭിതിയെ തുരണ്ടാമെ.

വിവരങ്ങൾ::—ആംഗാരപ്രകാരം ആദി = ആംഗാരത്തി
നീറ പ്രകരമാക്കുന്ന മകരം. ആംഗാരം = ആംഗാരസം.
പ്രകരം = ഷജം. മകരം = വൃഥതയ്. നിഖാനം = ഉൽപ്പ
സാഡിഷ്യാനം. ഹരിനയനലോലാംബവരണ്ണം. ഹരിന
യന്നങ്ങളാക്കുന്ന ലോലാംബവരണ്ണം. ഹരിനയനഞ്ചി=
വിശ്വാസനത്താം. ലോലാംബവരണ്ണം = ഏതുജീവിംഗഞ്ചി,
മഹാത്മ = വലിയത്. ആരുലംബവം = ആരുത്തുയം. നിധാനം =
നിധി. ഇഗത്ത് = ഭലാകം. അരന്താപം = ദിവം. നിധനം =
നാശം. നാശജീവകമെന്ന ത്രാവിടെ അത്മം. നാശിസര
സിജം = നാകിയാക്കുന്ന സരസിജം. സരസിജം = താമര. അ
ദീർഘി = ആശയം.

സാരം:— ആംഗാരസസനസന്ദേഹമാക്കുന്ന മകരംത്തി
നീറ ഉൽപ്പത്തിസ്ഥാനവും വിശ്വാസനത്തിനീറ നേരുങ്ങളാക്കുന്ന
വണക്കരിക്ക് ആരുത്തുയസ്ഥാനവും കാന്തികളിടെ പ്രതിഷ്ടാ
സ്ഥാവവും ലോകത്തിനീറ സന്താപത്രത ഹരിക്കുന്നതും,
അ അങ്ങയുടെ നാശിയാക്കുന്ന താമരസപ്പഴ്ചം എൻഡൈ
വേഗത്തിൽ അഭ്യർത്ഥി തരേണ്ടെന്നു.

ഒഴ്വാകം 20.

ഗണിരാമുഖദ്വാലാംപുമകരസകള്ളാലമിലിതാം
വിഗാധുംതെനാശിവിമലസരസിംഗ്രാമമനാക്
പദംധാവന്തുസ്യത്രുഹഹവിനിക്രമഗ്രഹവസ്ഥസാ
നഹിക്കേഷമംസുശനഹ്രമഹിമള്ളംനാജപവിന്തയഃ.

ശനന്യാരം:— ഗണിരജം പുമകരാം ഫല്ലാലമിലിതാം
ശിശിപ്രയമംയ അങ്ങയുടെ നാശിവിമലസരസിരൈ വിഗാ

ഹനംചെല്ലുംനായിക്കൊണ്ട് എരുൾക്കൊബ്ബ് ചുപ്പോറ്റി
(മണാക്ക്) കുദശത്താന്' പദഭേദ ഗൃസിക്കുവെബാ, അ
ചുപ്പോറ്റി പെട്ടു വിനിമഗായിത്തെന ചേരിക്കുന്ന.
ആയും! മുകമഹിമാളിക്കുതന്നാരിലുള്ള അവിനയാ കുമര
തെ പ്രസവിക്കുന്നില്ലല്ലോ.

വിവരങ്ങാം:—ഗഭിര=അഗാധ. ഉദ്ദോല = കരകവി
ഞ്ഞതാഴക്കുന്നത്. പ്രമമരസക്കുലമിളിത=പ്രമമരസമാ
കുന കുലോലതേരുച്ച മിളിത. പ്രമമരസം=നവരസങ്ങളി
ൽ പ്രമമമായ ശ്രൂന്ധാരംസം. കുലോലം=തിര. മിളിത=
ചേര്ക്കൽ. നാലിവിമലസരസി=നാലിയാകുന വിമലസര
സി. വിമലസരസി=വിമലയായ സരസി. വിമല=നിമ്മല.
സരസി=പൊഴു. വിഗാഹനംചെല്ലു=ഇരങ്ങുക. ശോഖ്=
വാക്ക്. പടം=കാൽ. ഗൃസിക്ക=വൈക്കക. വിനിമഗ=
വിശ്രദിഷ്ണ നിമഗ. തീരെ മുജമിച്ചുപ്പോയത് എന്ന താൽ
പാശ്ചാത്യം. മുകമഹിമാളിക്കുതന്നാർ=മുകമഹിമാക്കളായിഭിച്ച
വൻ. മുകമഹിമാക്കരി=മുകവായ മഹിമക്കാടക്കടിയവർ.
മുത=മുതൽ. മഹിമ=മാഹാത്മ്യം. അവിനയം=അപ
ചാരം. തെറായ പ്രവൃത്തി എന്ന തുവിടെ അത്മം.
സൃഷ്ട=സവിക്കുന്ന. സവിക്ക=പ്രസവിക്ക. ഇനിപ്പിക്ക
എന്നത്മം.

സാരം:—അഗാധവും കരകവിഞ്ഞതാഴക്കുന്നതും ശ്രൂ
ഗാരമാകുന തിരഞ്ഞെടുക്കടിയതുമായ അങ്ങയുടെ നാലിയാ
കുന നിമ്മലസരസ്സിൽ ഇരങ്ങുവാനായി എരുൾക്കൊബ്ബ്
ചുപ്പോറ്റി അവിച്ചുവെബാ അപ്പോറ്റിതെന അതു അതു സര

ଖୁଲ୍ଲିତ ନିମିଶ୍ଜନାତା ପୂପିତ୍ର କଣିତତ୍ତ୍ଵ. କଷ୍ଟଠ! ମହା କ୍ଷାତ୍ରକଣେର ବ୍ୟାପ କାଚରାଯଷୁ ଚେତ୍ତୁଙ୍କ କାଳୁ କେହିମ ତତିଗଂ ଫୋତୁପାଞ୍ଚିପତନାତପୁଣ୍ଡିଲ୍ଲା.

ଡ୍ରୋକଂ ୨୧.

କାହାର ତଥାଶ୍ରୀର କାନ୍ଦିଲାକିଲାଶିବାମଣ୍ୟନମଣେ
ହରରତେ ସେତୁରୁକ୍ତିରେ ଯୁଗିତମହକିଂ
ତ୍ରୀଲୋକୀଲାଵଣ୍ୟାହରଣନବଲୀଲାକିପୁଣ୍ୟନେ
ତୁମ୍ଭେତେ ତତ୍ତ୍ଵିତ୍ୟଃ କରନବିଲଗାମମ୍ଭୁରିପୁଃ.

ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାତମଃ:— ଆବିଲଗାମନାଯ ମୟୁରିପୁ ତ୍ରୀ ଲୋକୀଲାଵଣ୍ୟାହରଣନବଲୀଲାକିପୁଣ୍ୟନେ
ନକ୍ଷାକ୍ଷର୍ତ୍ତ (ତ୍ରୁଯ) ପିଣ୍ଡେଯୁଂ ପିଣ୍ଡେଯୁଂ କରନେତ ତୋଳା
ଚେତ୍ତୁନରେବୋ, ଅପ୍ରସରେ ତୁମ୍ଭେତେ ତତ୍ତ୍ଵିତ୍ୟଃ କରନବିଲଗାମମ୍ଭୁରିପୁଃ
ଏତାଙ୍କ ପାଦରେ ତତ୍ତ୍ଵିତ୍ୟଃ କରନବିଲଗାମମ୍ଭୁରିପୁଃ
ଏତାଙ୍କ ପାଦରେ ତତ୍ତ୍ଵିତ୍ୟଃ କରନବିଲଗାମମ୍ଭୁରିପୁଃ.

ବିଵରଣୀ:— ଆବିଲଗାମଃ = ଆବିଲଜନ୍ମିତ ନା ମନ. ଆବିଲଜନ୍ମିତ = ସମୟବନ୍ଧୁକାରୀ. ମୟୁରିପୁ = ବିଜ୍ଞାନ. ତ୍ରୀଲୋକୀଲାଵଣ୍ୟାହରଣନବଲୀଲାକିପୁଣ୍ୟନେ = ତ୍ରୀଲୋକୀଲାକିତ ଲାବଣ୍ୟତତିନେର ଅତିବରଣମାକଣ ନବଲୀଲାକି ଏକିପୁଣ୍ୟନେ. ତ୍ରୀଲୋକୀ = ଲୋକତ୍ୟଃ. ଲାବଣ୍ୟ = ସେତୁରୁକ୍ତି. ଅତିବରଣ = ଏପ୍ରସର ନମଲାକୁଣ୍ଡିତନିମଂ. ଏତିତ୍ରୁ ନାନାକିନ୍ତୁରେ ବେକଣେ. (ଏକତ୍ରସଂଗ୍ରହଣଂ) ନବ ଲୀଲ = ନବତାତ ଲୀଲ. ଲୀଲ = ତ୍ରୀତ. କରଂ = କରିବାକାରୀ. (କଷ୍ଟଠଂ ଏତାଙ୍କ ଅନ୍ତମଃ), ତୁମ୍ଭେତେ ତତ୍ତ୍ଵିତ୍ୟଃ = କଷ୍ଟଠିରସନ୍ଧାନଂ. କଲଂ = ବାନ

ഈ. ശിവാമന്യന്നാൻ=ശിരോലക്ഷാരരത്നം. കച്ചങ്ങൾ=സുന്ദരം. സുരഗിരി=മഹാമേര. സെഞ്ചാറു=സെഞ്ച് തും. മരിക്ക=ആചയരിക്ക. ചിത്രം=ആശുദ്ധം.

സാരം:—അല്ലെന്നു കണ്ണിരസമുദ്രത്തിന്റെ വംശത്തിന് അപക്കാരക്കുത്തയാധിവകുളം, സർവ്വത്തിന്റെയും നാമനായ വാൺ ചുത്ത് സുന്ദരം കരത്തെ ഭാന്ധേച്ചയുംനാഡാ മുന്നാംലോകത്തിലുള്ള ലാവണ്യത്തെ എടുത്തു നേന്നായി ഒരേ ടത്തു കുട്ടിക എന്ന കുഞ്ഞിയിൽ നെന്മുണ്ണുചുള്ളി അങ്ങയുടെ ആ സുന്ദരം മഹാമേരപയ്യുത്തത്തിന്റെ സെഞ്ചാറുത്തെ മരിക്കന്നു എന്നുള്ളതിൽ എന്നൊന്ന് ആശുദ്ധം.

ച്ചോകം 22.

ഹരങ്കൂയതസ്യമഭനനവഭൂപയത്രം

ഭയത്തേക്കാക്കപരപ്പരപ്പരത്തിഭമനക്കിക്കഷാധിഗ്രാതരാം

തവേതപ്പേക്കഷാജപ്പിതയംരവിദാക്കമഹിശൈ!

മമസ്വാന്തയപാന്തകിമപിചറിതാന്തംഗമയതു.

അന്പക്കാമ്മം:—അല്ലെന്നു അരവിദാക്കമഹിശൈ! ഹരങ്കൂയതസ്യമഭനനവഭൂപയത്രം, കൊക്കപ ഓപ്പരപ്പരത്തിഭമനക്കിക്കഷാധിഗ്രാതരായും പയത്തായ അങ്ങയുടെ ഇം വക്കഷാജപ്പിതയം ഏന്റെ (കിമപി) ക്രൈ അപ ശ്രീനിഥമായ സ്വാന്തയപാന്തത്തെയും എററവും (നിതാന്തം) ഗമിപ്പിക്കേണ്ടതു (പോകേണ്ടതു).

വിവരണം:— അരവിദാക്കമഹിശി = വിശ്വപതി. ഹരങ്കൂയതസ്യമഭനനവഭൂപയത്രം = ഹരം ക്രൈ തതിൽനിന്നു തസ്യനായ മദനം നവഭൂപയാജിടുന്നു. പയ

അതിന്റെ തുല. പാരൻ=ഗ്രിവൻ. തുസ്യൻ=തുസിക്കനാ പൻ. തുസിക്ക=ദിവസപ്പട്ടം ക. മദനൻ=കാമഴേവൻ. നവ ദിന്നാജ്ഞാ=നവജ്ഞാക്ഷായ ദിന്നാജ്ഞാ. നവജ്ഞാ=നവതന്നാജ്ഞാ. ദിന്നാജ്ഞാ=ഒക്കുട്ടി. തുലാ=സാര്ജ. കൊക്കപ്പറപ്പള്ളിൽ മഹിക്ഷാധിന്ന=കൊക്കപ്പറ. അതിന്റെ ലൂതിയിട മമന തതിന്റെ ഭീക്ഷയിൽ അധിന്ന ചുന്നത്മം. കൊക്കപ്പ റപാ=കൊക്കജ്ഞാജിട റപാപാ. ഒക്കുക്കാജ്ഞാ=ചങ്കവാകജ്ഞാ. പ്രഹപം=മിറ്റാനം. ലൂതി-സാരാ. ഇവിടെ ലൂതിശമ്പുത്തി നീ അതാളുംഡിഗർബ്ബമനനത്മം. ദമനം=അടക്കവീവക്കൽ. ഭീക്ഷ=പ്രതാശജ്ഞാനം. അധിന്ന=പ്രധാനമുരൈ. ദയത്=ഡരിക്കനാത്. വക്കോജ്ജപ്പിതയം=വക്കോജ്ജാജിടിട പ്രിത യം. വക്കോജ്ജാജാജം=സ്കൂനജ്ഞാജം. പ്രിതയം=പ്രപംപം. സപാ നൗധാന്തം=സ്വാന്തതിലുള്ള ധ്യാനം. സപാന്തം=മനസ്സ്. ധ്യാനം=അനുഭവകാരം. ഗമിപ്പിക്ക=പോകക്ക.

സാരം:—ശിവന്റെ ഫക്താധത്തിൽനിന്നു ഭയപ്പെട്ട കാ മദേവന്ന് ഒളിച്ചിരിപ്പാനുള്ള രണ്ട് കോട്ടകളും എന്ന രോ നമാറിരിക്കന്നവയും ചങ്കവാക്കപ്പുകൾക്കിടക്കൾ കാന്തി ഗർബ്ബത്തെ ദമനംചെയ്യു എന്ന പ്രതത്തിന്റെ അനഃ്ഥാനത്തിൽ ഒരു ഉപദേശകത്തുപത്തെ വഹിച്ചുവയ്ക്കും ആയ അഞ്ചയു ചെ രണ്ടുസ്കൂനജ്ഞാജം; അസ്ത്രയോ ലക്ഷ്മീ, എൻ്റെ മനസ്സിന്റെ അനിന്ത്യാച്ചുമായ അനുഭവകാരത്തെ തീരെ നീക്കേണമെ.

ഛ്രോകം 23.

അനേകഖ്യാതാഖ്യാസമിതിനിയമലീലാവിലസിതെ
ഭയാവീഡിയുഷാംഡാനിയിസംരജസംവാസഭവന

വിരുദ്ധാനുത്തായാമെല്ലാം യക്കമലേതെത്തുകമലേ
മനാങ്ങ് മനിസ്സാരസ്തിരപിവകാണണ നിവസതു.

അന്വച്ചാത്മം:— അല്ലെങ്കാ കമലേ അനേകമുഹമാ
ണ്ണഗസ്തിനിയമലീലാവിലസിതമായും ദയാപീഡ്യഷാം
ഭോനിയിസഹജസംവാസഭവനമായും വിഡ്യവിന്റെ ചി
ത്തായാമമായുമിരിക്കുന്ന അങ്ങയുടെ എല്ലാം യക്കമലത്തിൽ
രൈ ഒകാണത്തിൽ അല്ലെന്നായിട്ട് മനിസ്സാരസ്തിയും നിവ
സിക്കേണ്ണമേ.

വിവരണം:— അന്വക്കമുഹമാണ്ണ സ്ഥിരിനിയമലീ
ലാവിലാസിതം=അനേകങ്ങളായമുഹമാണ്ണ ജീളം സ്ഥിരി
നിയമങ്ങളാകുന്ന ലീലകൾകൊണ്ട് വിലസിതം. സ്ഥിരിനി
യമങ്ങൾ=സ്ഥിരിയും നിയമവും. സ്ഥിരി=രക്ഷ. നിയമ=
ശിക്ഷ. ലീലകൾ=വിനോദങ്ങൾ. വിലസിതം=ഘോഢിതം.
കമല=ലക്ഷ്മി. ദയാപീഡ്യഷാംഭോനിയിസഹജസംവാസഭ
വനം=പീഡ്യഷാംഭോനിയിപ്പോലെയുള്ള ദയയുടെസഹജമാ
യ സംവാസഭവനം. പീഡ്യഷാംഭോനിയി=ക്ഷീരസമുദ്രം.
സഹജം=നെനസ്ത്രികം. സംവാസഭവനം=വാസറ്റഹം.
വിഡ്യ=വിജ്ഞ. ചിത്തായാമം=ചിത്തത്തിന്റെ ആയാമം.
ചിത്തം=എല്ലാം. ആയാമം=ബുദ്ധനസാധനം. “ആയാർ
തെങ്ങാസ്തിൻ ഇതി ആയാമഃ” എന്നിങ്ങിനെയാണ് പദ്മം
ശ്വത്തി. വിജ്ഞവിന്റെ ചിത്തത്തെത്ത ആക്കഷിക്കുന്നത് എന്നാ
ണ് ഇവിടെ നിന്ത്രിതമായ അത്മം. എല്ലാം കമ
ലംപോലെയുള്ള എല്ലാം. കോണം=എക്കണ്ണം. മനി
സ്സാരസ്തി=എന്റെ നിസ്സാരത്തിന്റെ സ്ത്രി. നിസ്സാരം=
ആപ്രേമാചനം. സ്ത്രി=സ്ത്രാണം. നിവസിക്കു=ഇരിക്കു.

സാരം:—അനേകങ്ങളായ മുഹമ്മദിഥിട്ടെട രക്ഷ
ണം സാഹരണം എനിപ്പകാരമുള്ള ലീലകാണ്ട വിലസി
തവും, പീഡിഷസമ്പ്രാഹോലയുള്ള ദയയുടെ വാസസ്ഥാ
നവും പിണ്ണവിന്റെ ചിത്തത്തെ അക്കഷിക്കുന്നതുമായ അ
ങ്ങയുടെ ഫ്രദയകമലത്തിന്റെ തെ കൊണ്ടതിൽ ഒരു
പക്ഷ്യിഭേദി! എന്ന ഭിവതാത്തിനിനു മോചനംചെയ്യു
ണമൊരു സ്ഥാനങ്കുടി അല്ലെങ്കിൽ ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ണമേ എല്ലാ
നു കാവി പ്രാശ്മികനു.

എറ്റോക്കം 24.

ഇബാഖ്തിനാംലീലാസ്സുഹജലവണിക്കിലാലമയതാം
ചതുര്ഗ്ഗാംസൈഞ്ചാഗ്രാതവജനനിലൊസ്സാംവദത്തുകൾ
ഭാരതി സ്വപ്നം ഓമരതകശിലാമാംസലങ്ങൾ
ആതിനാംസ്വഭ്യാംതെ ദയത്തുവക്കേന്നുമധ്യരിപോൾ.

അന്തരയാത്മം:— മരതകശിലാമാംസലങ്ങകളായ
യാത്രാനകൾ മധ്യരിപ്പവിന്റെ കണ്ണത്തിൽ ആതികളിടെ
സ്വഭ്യം ദയത്തുക്കളെല്ലാ എന്ന തോന്നമാർ സ്വപ്നം ഓമാ
കംവിന്നും ഭാഗാചെഞ്ചുനവോ അല്ലായാ ജനനി! സഹജ
ലവണിഭാവ് കൊണ്ട ഇണാളികളിടെ ലീലകളെ ലാഘവത്തു
കളായ അങ്ങയുടെ അനാലഭ്യാസ്സുകളിടെ (കൈകളിടെ)
സൈഞ്ചാഗ്രാതെതെ ആർ വാക്കിക്കും.

വിവരണം:— മരതകശിലാമാംസലങ്ങകൾ=മരത
കശിലകളിടെയെന്നപോലെ മാംസലയായ തുക്കാടക്കു
ടിയവ. മരതകശില=മരതകക്കല്ലു. മാംസല=പുഞ്ച. തുക്ക്=
കാൻതി. മധ്യരിപ്പ=വിണ്ണ. കണ്ണം=കഴുതൽ. ആതികൾ=ഓവ

ഒങ്ങൾ. സ്കൂള്‌=മണ്ണരം. ദയത്രകൾ=ധരിക്കുന്നവ. സ്വദേശി
ങം=യൈമാസം. ലുംനാചചൗജ്=ഹരിവത്രനഞ്ചൗജ്; ഉത്തരക-
ജനനി=മാതാവ്. സഹജലവഗ്നിമാവ്=സഹജമായ ലവ
ണിമാവ്. സഹജം=സപാഭാവികം. ലവനിമാവ്=ലാവ
ജ്യോ; സൗന്ദര്യം. മുണ്ടാളികൾ=ബിസജ്ജർ; താമരവഴി
യങ്ങൾ. ലീലകൾ=വിലാസങ്ങൾ. ദാലഹന്ത്രകൾ=ദാലുക
രിക്കുന്നവ. ലാലുകരിക്ക=നില്പാരഥാക്ക. പൊന്തുകൾ=
കൈകുർ. ഏസൗര്യം=സൈന്യങ്ങൾ. വച്ചിൽക്കുപറയുക.

സാരം:—അല്ലെങ്കിലും മാതാവെ! നാലു വേദങ്ങളിൽ വി
ജ്ഞവിശ്വർ കണ്ണത്തിലിരിപ്പാണെന്നുള്ള അനുയന്തരിമിത്ത
മോ എന്ന തോന്മാർ മഹതക്കല്ലുകൾപോലെ ചുണ്ണ
ശ്രോംങ്ങളിൽ സുഷ്ഠരങ്ങളിലൂടെ ഭവതിയുടെ നാലു കൈകളിൽ
വിജ്ഞവിശ്വർ കണ്ണത്തിൽചെന്ന ചുരുക്കം. സപാഭാവിക
മായ സൈന്യങ്ങൾക്കാണ്ട മുണ്ടാളിങ്ങളിൽ ഭംഗിയെ തിര
സ്ഥരിക്കുന്ന ആ കൈകളിൽ സൈന്യങ്ങളുടെ വൃംഗിപ്പാൻ
ആരു ശക്തനാക്കം.

ദ്രോക്കം 25.

അലല്ലാസൈന്യങ്ങൾക്കവികലമനസ്മാരകിരിതാ
തമാചിത്വപലസ്സുനിവസിച്ചവിനും വികസിതം
കലാചൈകാര്യാനാം പ്രകൃതികമനിയസ്തിവിഡേ
ഗ്രണോത്ത് കപ്പാധാനംസ്ത്രമിതമുപമാനം സമജനി.

അന്ധകാരത്മം:—സൈന്യരല്ലോ അലല്ലമാകന്ന. തച്ചി
രതകവികലമനസ്മയാകന്ന. അപ്രകാരമാണെങ്കിലും തപ
ഉസ്തുത്തിൽ നിവസത്തും വികസിതവുമായ അരവിനും

കാര്യങ്ങളുടെ കലാപത്തിൽ പ്രതികമനീയസ്തിവിധി യിൽ മുഴഞ്ഞത് കണ്ണാധാനവും പ്രമിതവുമായ ഉപമാന മായിട്ട് സംജനിച്ചു.

വിവരണഃ— സൗരഭ്യം=സുഗന്ധം. അലഭ്യം=ലഭി പ്രാം ശ്രദ്ധാസമായത്. തച്ചിത്രം=മനോഹര ത. കവികളു മനസ്സു = കവികൾത്തിന്റെ മനസ്സു. കവികളം= ഏവികളുടെ കലാ. കലം=കുട്ടം. മനസ്സു=മനസ്സുലിരിക്കുന്നത്. തച്ചി ബന്ധും=അങ്ങയുടെ ഹസ്തം. ഹസ്തം=തൈക. നിവസതം= നിവസിക്കുന്നത്. നിവാസിക്കു=ഹരിക്ക. വികസിതം=വിടന്നത്. അരവിസാം=താമര. കലാപം=സദൃശം. പ്രതികമനീയസ്തിവിധി=പ്രതികമനീയങ്ങളുടെ സ്തിവിധി. പ്രതികമനീയങ്ങൾ=പ്രതുത്രാ (സപ്താംവന) കമനീയങ്ങൾ. കമനീയങ്ങൾ=രഹുപാത്മങ്ങൾ. സ്തിവിധി=സ്തിയുടെ വിധി സ്തി-വസ്ത്രം. വിധി=വിധാനം; കരണം. മുണ്ണൊ ത കഷ്ടാഖാനം=മുണ്ണൊത് കഷ്ടത്തെ ആധാനംചെയ്യുന്നത്. മുഖഞ്ഞാത് കഷ്ടം=വഴ്ച്ചവസ്തുവിന്റെ മുണ്ണൊത് കഷ്ടം. ഉത് കഷ്ടം=ഉത്തരീശ്വരത. ആധാനംചെയ്യു=ഉണ്ടാക്കുക. പ്രമിതം=പ്രാശിഖം. ഉപമാനം=യാത്രാനിനോടു വല്ല വസ്തുവും ഉപമിക്കപ്പെടുവാനേ അതിനെ ഉപമാനമന ചരയുന്ന. ഇവത്തെ ചാര്യാനാടു ഉപമിക്കുവോടു ചാര്യൻ ഉപമാന മാക്കുന്ന.

സാരം:— അങ്ങയുടെ കരത്തിലുള്ള താമരയുടെ സൗരഭ്യം ആക്ഷം ലഭിച്ചിട്ടില്ല. അതിന്റെ രഹ്യത കവികളുടെ മനസ്സിൽമാത്രമാണിരിക്കുന്നത്. വേറെ ആക്ഷം പ്രത

ക്ഷാനഭവവിഷയമല്ല. എക്കിലും അത് അങ്ങയുടെ കച്ചായ്
ഇരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് പ്രതിരമണിയാദളായ വസ്തുക്കളിടെ
വർന്നനയിൽ വർണ്ണത്തിന് മണ്ണോൽക്കൾത്തെ കൊടുക്കാ
നു ഒരു ശ്രദ്ധിപ്പുടെ ഉപമാനമായിത്തീന്തിരിക്കുന്നു.

ഡ്രോകം 26.

അനല്ലുംജല്ലത്തുപ്പതിഹത്യിക്കുപല്ലവത്തിലാം
രസജ്ഞാമജ്ഞാനാംക്രമവക്രമലമന്മായതു
തസാതിഗ്രീഡിക്ഷാവിതരണവശിഖത്തജഗതാം
കരാജാംസൗഖ്യംതവതുലയിത്തും തുംഗരസനാഃ

അനന്തരാന്മം:— പ്രതിഹത്യിക്കണം പല്ലവതുലനെ
അനല്ലമാകുവണ്ണം ജല്ലിക്കരെ. അല്ലയോ കമലെ, അ
ജ്ഞാനാരാധരെ രസജ്ഞയെ (ക്രമവ) ആര്ത്തനന്ന മന്മര
യാക്കാ. ശ്രീഭിക്ഷാവിതരണവശിഖത്തജഗത്തുകളായ അ
ങ്ങയുടെ കരാജഭിക്ഷാ സൗഖ്യംരത തുലനാചെപ്പുംനായി
ടുക്കുന്നതു തുംഗരസനാഃ തസാതിഗ്രീഡിക്ഷാവിതരണം.

വിവരണാ:—പ്രതിഹത്യിക്കണം=പ്രതിഹത്യായ ഡീ
യോട്ടക്രൂട്ടിയവർ. പ്രതിഹതഃ=എണ്ണം. ഡീ-ബുദ്ധി. പല്ലവ
തുല=പല്ലവസാമ്രാജ്യം. അനല്ലം=അഡിക്കം. ജല്ലിക്കാ=പ്രല
പിക്ക. അജ്ഞാനാർ=അറിവില്ലാത്തവർ. രസജ്ഞം=നാ
ക്ക്. മന്മര=മന; പ്രസരഫീന. ശ്രീഭിക്ഷാവിതരണ
വശിഖത്തജഗത്തുകൾ = ശ്രീയാക്കന്ന ഭിക്ഷയുടെ വിതരണം
മേതുവായിട്ട് വശിഖത്തമായ ജഗത്താട്ടക്രൂട്ടിയവ. ശ്രീ=
സമ്പത്ത്. വിതരണം=ഭാനം. വശിഖതം=വശമായിട
വിച്ഛവ. വരം=സ്വാധീനം. ജഗത്തു=ഭലാക്കം. കര

ങ്ങൾ=മഹിളകൾ. സെശണാഗ്രൂ=സെണ്ടറ്റ്‌സ്ക്രിപ്പർ. തുലനംവെള്ള=സാമുപ്പട്ടണത്തുക. തുംഗരസനാർ=തുംഗയായ രസന യോജക്രൂട്ടിയവർ. തുംഗ=ഉന്നത. രസന=നാവ്. മഹാവാമികൾ എന്നത്മം. അസിക്ക=ഡയപ്പട്ടിക. കരണ്ണദിക്ക് സെശണാഗ്രൂത്തത നേന്നോട് ഇല്ലമാക്കി പറയാൻ സാധിക്കാതെ ബുദ്ധിമുട്ടിനു എന്ന് താല്പര്യം. ചില മുദ്രിതപ്പസ്സുകൾ ഒരു തവന്തി എന്നും, ചിലതിൽ ‘തവന്തി’ എന്നമാണ് പാഠം. എനിക്കു യുക്തമായി തോന്തിയത് ‘ത്രസന്തി’ എന്ന പാഠമാണ്.

സാരം:—ബുദ്ധിക്കു ടാക്കമില്ലാത്തവർ അരണ്ണയുടെ കരണ്ണദിക്ക് ചല്ലുവള്ളുണ്ടാണെന്നു എത്രയെങ്കിലും പറഞ്ഞുകൊക്കാം ഒരു ട്രിക്ക്. മുഖ്യമായുടെ നാവിനെ ആരു തടക്കം. സന്ദേശത്താകന ടിക്കഡിയെ ടാനംബേപ്പാരുകൊണ്ട് ഇത്തന്ത്രപ്പാം അരണ്ണയുടെ ധാതീരായ കരണ്ണദിക്ക് സ്വന്നയിനമൊ അഞ്ചിനെ യുള്ള കരണ്ണദിക്ക് സെണ്ടറ്റ്‌സ്ക്രിപ്പറ്റത്തി പറയാൻ മഹാവാമികൾക്കുടെ ഭയപ്പെട്ടുന്നു.

ചോകം 27.

സമാഹാരഃ ശ്രീണാംവിരചിതവിഹാരാഹരിദശാം
പരിഹാരാഭക്തപ്രഭവഭവസന്താപസരണഃ
പ്രഹാരഃസന്ത്വാസാമവിചവിപദാംവിശ്വാദയിതൈ
മമൊഡിംഗരാപായംതവസ്ഥപരിഹാരാവിദ്വശതു.

അന്വന്യാത്മം:—ശ്രീകൃഷ്ണ സമാഹാരവും ഹരിദശകൾക്ക് വിരചിതവിഹാരവും, ഭക്തപ്രഭവഭവസന്താപസ

രണ്ടിയുടെ പരിഹാരവും, സമ്പ്രകളിയ വിചിത്രകളിടെ ഫലാദിഷ്ഠായ അഭ്യർത്ഥന ചൊരം, അപ്പുചുഡാ വിശ്വാസയിൽ (സ്വപ്നി) വേഗത്തിൽ എന്ന് ഉഖ്സാശരാപാശത്തെ വിശ്വാസ്യിക്കുന്നു.

വാഹരങ്ങം: — ത്രീകരിക്കാതികരി. സമാഹാരം=സംഗ്രഹം. ഹരിദ്വൈക കരി=ഹരിയുടെ ദ്രോകരി. ഹരി=വിശ്വാ. ദ്രോകരി=നേതൃജ്ഞാദി. വിരചിതവിച്ചറാം=വിരചിതമായ വിഹാരങ്ങെന്നാഥക്രമം. വിരചിതം=ഇണ്ടാക്ക പ്ലേട്ട്. വിഹാരം=വിജനാദം. ഭക്തപ്രഭവാദവസന്നാ പാസരണി. ഭക്തപ്രഭവമായ ഭവസന്നാപത്തിന്റെ സ്വരണി. ഭക്തപ്രഭവം=ഭക്തങ്ങളുള്ളിൽ. ഭവസന്നാപം=സംസാരഭ്രംബം. സരണി=മാന്ത്രം. പരിഹാരം=പരിഹരണം. ഭക്തനായുടെ സംസാരഭ്രംബത്തിന്റെ മാന്ത്രം എന്ന പരിഹരിക്കുന്നത് ഏന്നത്മം. വിപത്ത്=ആപത്ത്. ഫലാരം=ഫലഹരണം. (അടിഭ്രാടിക്കുന്നത് ഏന്ന താല്പര്യം) വിശ്വാസയിൽ=വിശ്വചത്വി. ഉഖ്സാശരാപാശം=ഉഖ്സാശരത്തിന്റെ ഉപാധം. ഉഖ്സാരം=ഉഖ്സരണം. ദിവാന്മാധവാം ഏന്നത്മം. ചോരം=മുത്രുരംഭ. വിമർശിക്കു=ചീഡാക്ക.

സാരം: — കാതികക്കൈല്ലാം ഒരു സ്വല്പത്തു സംഗ്രഹിച്ചതും വിശ്വാസനുഞ്ഞും അതുനുബന്ധത്തെ കൊടുക്കുന്നതും ഭക്തനായുടെ സംസാരഭ്രംബത്തെ തീരെ പരിഹരിക്കുന്നതും എല്ലാ ആപത്തുകളെയും റാഡിപ്പിക്കുന്നതുമായ അഭ്യർത്ഥന ഒരുംകാബ എന്ന് ദിവാന്മാധവിക്കൈ മാന്ത്രം ചിന്തിക്കുന്നു.

ദ്രോക്കം 28.

അലക്ഷ്മിനാനാരണിഗണാഘ്നിനാംവനിമു,
യദിയാദിഭാദിഭജതിമഹികാനാംലഘ്നവി
സുപ്പത്രേനിനാംരഹിതപരസ്യഭാഗ്രവികവാ,
സ്വഭാംഗ്രഹ്യസ്താമദദത്തഹരിവാചൈലഷിതം.

അനന്ത്യാത്മം:— അലംക്ഷ്മിനാഞ്ചലായ മനിഗണാ
ഘ്നനികളടക ലവനിമാവ് ലഘ്നവാസനകിലും യദിയക
ഖായ ഭക്തൈശ്വരനാട്ട മഹികാവിനെ ഭജിക്കുന്നു. അല്ല
ഈ ഹരിവാമെ! സുപ്പത്രേനികരക്ക് ജനിതപരസ്യ
ഭാഗ്രവിഭവക്കളായ അങ്ങയടക ആ അംഗ്രഹികൾ എന്നുറ
അഭിലഷ്ടിതത്തെ ഭാനംമെച്ചയ്ക്കുന്നുമെ.

വിവരണം:— അലംക്ഷ്മിനാഞ്ചരം=അലക്തിക്കവനവ്.
മനിഗണാഘ്നനികരം=മനിഗണാഞ്ചലടക ഘ്നനികരം. മനി
ഗണാഞ്ചരം=രഹാഖ്യദാന്തരം. ഘ്നനികരം=രഗ്നികരം. ലവ
നിമാവ്=ലാവന്യം. ലഘ്ന=സപ്തലും. യദിയകരം=യദാം
ബാധിനികരം. അംഗ്രഹികളെ സംബന്ധിച്ചു എന്നതം.
ഭക്തം=ക്രാന്തികരം. മഹികാവ=മഹത്പം; വലിപ്പം. ഭജി
ക്കു=പ്രാപിക്കു. ഹരിവാമ=ഹരിയുടെ വാമ. ഹരി=വിശ്വാ.
വാമ=സുന്ദരി. ലക്ഷ്മി എന്നതം. സുപ്പത്രേനികരം=
ദേവസ്ഥൂഹങ്കരം. ജനിതപരസ്യഭാഗ്രവിഭവകരം=ജനി
തമായ പരസ്യഭാഗ്രവിഭവത്തോടു സ്ക്രിയവ. ജനിതം=
ക്രാന്തിക്കാപ്പെട്ടത്. പരസ്യഭാഗ്രവിഭവം=പരമായ സെന്റ
ഭാഗ്രവിഭവം. പരം=ക്രാന്തിക്കാപ്പെട്ടം. സെന്റഭാഗ്രവിഭവം=സെന്റ
ക്രാപ്പുസന്ധാത്. അഭിലഷ്ടിതം=അഭിപ്പും.

സാരം:—അംഗളിക്കെഴു അലങ്കരിക്കുന്ന രത്നങ്ങളുടെ
കാണ്ടി സപ്ലൈമാനുക്കിലും അംഗളിക്കുടെ ശോഭയാൽ അ
തു മുഖിയെ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ ലക്ഷ്മീദേവി!
ദേവനും ഉൽക്കുള്ളമായ സൗംഭാഗ്യത്തെ കൊടുക്കുന്ന
അങ്ങയുടെ ആ അംഗളിക്കു എന്നിക്കു അണ്ണിംബുത്തെ നൽ
കുന്നമെ.

ശ്രോകം 29.

തപസ്യൈപ്പതീസ്തിപ്രംകിമഹിപരിപ്രശ്നവിജിനം
തവഗ്രീവാലക്ഷ്മീലവപരിചയാംഘവിഭവം
ഹരിക്കവ്യാച്യംബത്രുമവഹതിപാണാകിമധികം
വഭാമസ്യത്രായംപ്രണയവശന്താബന്ധുസ്ഥാനയതി.

അന്വയാത്മം:— ഹരി, പരിത്വിച്ചിട്ട് ദിനംതോ
രം ഒരു തീരുമായ തപസ്യിനെ തചിച്ചു അങ്ങയുടെ ശ്രീ
വാലക്ഷ്മീ ലവപരിചയം ഹോത്രവായിട്ട് ആഘൂവിഭവമായ
കംബുവവ ചുംബിക്കുന്നു. പിനെ പാണിയിൽ വഹിക്കു
കയും ചെയ്യുന്നു. എന്തിന്നായി നാം അധികം വഴിക്കുന്ന
അതിക്കൽ (ശ്രീവയറിൽ) ഉം പ്രണയംനിമിത്തമാണ് ഈ
തിനായിക്കൊണ്ട സ്ഥാപിക്കുന്നത്.

വിവരണം:—ഹരി=വിജ്ഞ. പരിത്വിക്കു=ചിഡിക്കു.
തീസ്തി=ഭയരം; കർന്ന. തപസ്യിനെ തചിക്കു=തപ
സ്ഥാപിച്ചുക. ശ്രീവാലക്ഷ്മീലവപരിചയം=ശ്രീവയറുടെ ല
ക്ഷ്മീയുടെ ലവത്തിന്റെ പരിചയം. ശ്രീവ=കഴുത്ത്.
ലക്ഷ്മീ=കാണ്ടി. ലവം=ലേശം. പരിചയം=പ്രാഘ്നി.
ആഘൂവിഭവം=ആഘൂമായ വിദ്വജേതം ക്രടിയൽ. അ

പൂ=പ്രസ്തു. വിഭവം=ദോഹ്യത. കംണ്ടു=ശംഖം. പാന്നി=കരം. ഡഹിക്ക=ധരിക്കൽ. വഭിക്ക=വരയക. അത്=ഗ്രീവ. അണയം=സ്നേഹം. ഇത്=കംബു. സ്നേഹിക്ക=ആത്മഹിക്ക.

സാരം:—വിഡി പുന്നുകാലത്തിൽ (അങ്ങയുടെ ഗ്രീവാ ലിംഗനത്തെ ലഭിപ്പാൻവേണ്ടി) കറിനമായ തപല്ലിനെ വിവസംതോഴം ചെയ്തു. അങ്ങയുടെ ഗ്രീവാകാന്തിവേശ തതിന്റെ സാമ്പൂർണ്ണ വഭിക്കനിമിത്തം ദോഹ്യതയെ പ്രാപിച്ചു കംബുവാ (ഇപ്പോഴി) ചുംബിക്കുന്നു. പിന്നെ അതിനെ പാണ്ടിയിൽ ധരിക്കുന്നു. ചുതകിപ്പുറിയുന്നോടു ഹനി അങ്ങയുടെ ഗ്രീവയിലൂടെ ഫ്രൂമനിമിത്തമാണ് ശംഖത്തെ ഇതുചെയ്യാം സ്നേഹിക്കുന്നത് എന്ന വിചാരിക്കേണ്ടിവ നിരിക്കുന്നു.

ദ്രോകം 30.

അഞ്ചുപ്രത്യുഹഃസകലഹരിച്ഛ്ലാസനവിധി

ദ്രീലിനോലോകാനാംസഹിന്യനതാപ്യാവികമലൈ

തവാസ്തിന്പീഡിഷംകിരതിവദനെരമുവദനെ

കിരതാഘരതാഘരപ്രതാവിധിയുരയമുഭതിസ്തൂജലദയഃ.

അന്പരയാത്മം:—അല്ലെങ്കാ രമ്യവദനയായ കമലൈ! അങ്ങയുടെ വദനം വീഡിഷത്തെ കിരതാധിക്കുന്നോടു സകലഹരിച്ഛ്ലാസനവിധി അപ്രത്യുഹമായിഭവിച്ചു. ലോകാദ്ധിടെ അതു, നായനതാപവും വിലിനമായി. ശ്രേതനായ ഈ വിധി എന്ത് ഹേതുവായിട്ട് സമുദ്രത്തിൽനിന്നു ഉളിച്ചു.

വിവരണം:—സ്രമ്യവദന=സ്രമ്യമായ വദനത്തോടു കൂടി

യവം. രമ്യം=സുദരം. വാനം=മുഖം. കമല=ലക്ഷ്മി. പിഞ്ചം=അമൃതം. കിരണം=ചെള്ളുന്നത്. കിരണംചെള്ളു=അങ്ങമിങ്ങും വിക്ഷേപിക്കുക. സകലയർഥിലും സൗഖ്യവിധി=സകലകളായ ഹരിത്രകളുടെ ഇല്ലാസന്ധിയി. സകലകൾ=സംസ്കാരം. ഹരിത്രകൾ=ശിക്ഷകർ. ഇല്ലാസന്ധിയി=ഇല്ലാസന്ധിരംഗം വിധി. ഉല്ലാസനം=പ്രകാശനം. വിധി=ക്രണം. അപ്രത്യേകം=പ്രത്യേകതാം കുടാത്തത്. പ്രത്യേകം=വിജ്ഞാം. ലോകഭാരം=ജനജാഹം. നയനതാപം=നേതൃത്വം. വിലിനം=ശാന്തം. ശ്രദ്ധ കീ=വിളിത്തവൻ. വിധി=ചാന്ദ്രൻ. ജ്ഞായി=സമുദ്രം.

സംരം:— അല്ലെങ്കാണ ഒക്കുമ്പീഡേവി! അങ്ങളുടെ മുഖം എല്ലാടവും അമൃതത്തെ പൊഴിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുംവോ എന്തിനായിട്ടാണ് ഈ വിളിത്ത് (പാണ്ഡനായ) വരുന്ന് സരൂപത്വത്തിൽനിന്നു തിരിച്ചുതും. ദിക്കുകളുടെ പ്രകാശനം, ജനങ്ങളുടെ നേതൃത്വത്തിന്റെ ശമനം, എന്നിവ അങ്ങയുടെ വഭന്നത്തിന്റെ അനുതവപ്പനാംകാണ്ടുതന്നെ സിദ്ധി പ്രവർഷ്യാ.

ദ്രോകം 31.

മരബാംഡോജൈമരസസ്തീതൈധരകാന്ത്യാവികസതാം
ദവിജാനാംതൈഹിരാവലിവിഹിതനീരാജനയച്ചാം
ഇയംജ്ഞാഞ്ഞാക്കാപിശ്ച വഘ്രതസന്ദോഹസ്സന്നാ
മമൊല്ലുംരാവിത്രജപ്തരതയണ്ടാപംതിരയത്ര.

അന്വയംത്മം:— അങ്ങളുടെ മരബാംഡോജൈത്തിൽ മരസ്തീതൈധരകാന്ത്യാവികസതാം ദവിജാനാംതൈഹിരാവലിവിഹിതനീരാജനയച്ചാം ഇയംജ്ഞാഞ്ഞാക്കാപിശ്ച വഘ്രതസന്ദോഹസ്സന്നാമമൊല്ലുംരാവിത്രജപ്തരതയണ്ടാപംതിരയത്ര.

തന്നിരാജനായക്കട്ടിലാഡു പ്രിജൻസിടെ അന്തിസ്റ്റേറോഹന
രസയായ ഇം ഒരു ജോൺ, എന്നെന്ന് ഉള്ളടാരിപ്പുത്തു
ണ്ടാവെത്തു (തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നു).

വിവരങ്ങൾ: — മുഖ്യാദ്ദോജം=അംഗോജിംപോലെയുള്ളത്
മുഖം. അംഗോജം=താമര, വികസനത്തുകൾ=വിടരന്നവ (പ്ര
കാശിക്കുന്നവ.) ഫീരാവലിപിപിതനീരാജനായക്കട്ടി =
വന്നിരാവലിയാൽ പിഹിതനീരാജനയായ യൈക്കണ്ടക്രൂട്ടിയവ.
ഫീരാവലി=ഫീരാഞ്ചുടെ ആവലി. ഫീരാഞ്ചി=വൈരക്കല്ലേ
കട. ആവലി=സൗഖ്യം. വിഹിതം=കുതം (ചെയ്യപ്പെട്ടത്.)
നീരാജനം=ആരാധന. തക്ക്=കാന്തി. സ്രൂവം=തസ്സേര
ഹസരസം=സ്രൂവത്തായ അന്തിസ്റ്റേറോഹനക്കാണ്ട് സർ
സാ. സ്രൂവത്ത്=സ്രൂവിക്കുന്നത് കലിക്കുന്നത്. അനുത
സഭാഹം=അനുതപ്പജം. സരസം=ആത്ര ജോൺ=പ്രഭ.
ഉള്ളടാരിപ്പുത്തുണ്ടാവുന്നതിനും കാരിപ്പുജ്ഞരഞ്ഞി
ണ്ണും തയ്ക്കാതാപം. ഉള്ളത്ത്=ഉണ്ടാവുന്നത്. ജ്യറം=
ഭൂഖം. തത്താം=കറിനം. താപം=പീഡ.

സാരം: — അഞ്ചുഡുടെ താമരഭ്യാപലയുള്ളത് മുഖത്തിൽ
മരന്നിതിനകാണ്ട ശ്രാഭിക്കുന്നവയും വൈരക്കല്ലേകളാൽ
ആരാധിക്കപ്പെട്ടുന്ന കാന്തിയേംക്രൂട്ടിയവയുമായ പല്ലുകളും
ഒരു ഏനിക്കണ്ണാക്കന്ന ഭാരിപ്പുജ്ഞരഞ്ഞിണ്ണും വല്പിച്ച
താപത്തെ കാണാതാഴെടു (കളിയട്ട്.)

ദ്രോക്കം 32.

ക്രബൈക്രസ്സീണാംഗ്രാമനിരമാശാസ്യമവിഹ
പ്രഭാതപ്രാണിലന്നാളിനനിവശമഹാഗ്രതചരം

വഹനംസൗര്യംമുഖതിവിലാസാമമരിപാം
തവശപാസാനാസാപ്തവിഹിതവാസാവിജയതാം.

അനന്പദാത്മം:—കസ്ത്രികളുടെ കലങ്ങളാൽ ഏല്ലാ
ഒപ്പും ഏറാറും അരംഗാസ്യവും അതു കൂടാതെ പ്രഭാത
പ്രോക്ഷിലൻ നല്ലിനനിവഹങ്ങളാൽ അത്രുതചരവും അതു
സൗര്യത്തെ വഹത്തുകളിം മുഖതിവിലാസങ്ങളിം, അങ്ങ്
യുടെ നാസാപ്തവിഹിതവാസങ്ങളുമായ ശ്രാംകങ്ങൾ എഴി
നിക്കു ശിവത്തെ വിധാനം.വഞ്ചുണ്ടെന.

വിവരണം:—കലങ്ങൾ=വർദ്ധങ്ങൾ. അരംഗാസ്യം=പ്പു
ഡണിയം. പ്രഭാതപ്രാണിലൻനല്ലിനനിവഹങ്ങൾ=പ്രഭാ
തത്തിൽ പ്രോക്ഷിലത്തുകളായ നല്ലിനങ്ങളുടെ നിവഹങ്ങൾ.
പ്രോക്ഷിലത്തുകൾ=വികസത്തുകൾ. നല്ലിനങ്ങൾ=താമരകൾ.
നിവഹങ്ങൾ=സൈ ഹങ്ങൾ. അത്രുതചരം=മുന്പു കേ
രംപ്പെട്ടാത്തത്. സൗര്യം=സുഗന്ധം. വഹത്തുകൾ
=വഹിക്കുന്നവ. മുഖതിവിലാസങ്ങൾ=മുഖവായ ഗതി
യുടെ വിലാസങ്ങതാടക്കുടിയവ. മുഖ=മാഞ്ചവമുള്ളത്. ഗതി=
സഞ്ചാരം. വിലാസം=ഭംഗി. നാസാപ്തവിഹിതവാസ
ങ്ങൾ=നാസാപ്തത്തിൽ വിഹിതവാസങ്ങൾ. നാസാപ്ത
ങ്ങൾ=നാസികാരന്മാം. വിഹിതവാസങ്ങൾ=കൃതവാസ
ങ്ങൾ. ശിവം=ക്രഷ്ണം. വിധാനംവച്ചു=ഉണ്ടാക്കുക.

സാരം:—എല്ലാ കസ്ത്രികളിം കൊതിക്കുന്നതും പ്രിം
തകംലത്തിൽ വികസത്തുകളായ താമരസപ്പൂജയങ്ങൾ ഇതു
വരെ കേട്ടിയാത്തതുമായ സൗര്യതാടക്കുടിയ അങ്ങ്
യുടെ മുഖപ്രാസങ്ങൾ ഏറ്റവിക്കു കുറ്റമം നൽകുന്നുണ്ടെന.

ട്ടോകം 33.

കപൊലേത്തെണാലുയിതലളിതലുലുലക്കുതെ
വിമുക്താധില്ലാഭലിലസതിമുക്താവലിരിയം
സപക്ഷിയാനാംബുദ്ധിതൃതിമശഹമാനേനരിവബുലാ
നിബുദ്ധ്യാഖ്യംപുതുജ്ഞാതിമിരനികരംബൈപ്പിയുകലാ.

അന്നപുഡംം:—യമില്ലത്തിൽനിന്നു ദോലുയിതല
ഇതലുലുലക്കുതമായ അങ്ങയുടെ കപൊലേത്തിൽ വിമു
ക്തയായ ഈ മുക്താവലി സ്വപക്ഷിയങ്ങളുടെ ബുദ്ധിതൃതിയെ
അസഹമാനാങ്ങളായ തിമിരനികരംബൈങ്ങളാൽ ബന്ധി
ച്ചിട്ട് (ഉല്പം) മേലോട്ട് തുജ്ഞയായ വിയുകലയെ ഏന്ന
തോന്നുമാർ അടിലസിക്കുന്നു.

വിവരണം:—ദോലുയിതലളിതലുലുലക്കുതം=ദോ
ദോലുയിതങ്ങളിൽ ലളിതങ്ങളിൽ ലുലാലങ്ങളിൽ ആയ അളക്ക
ങ്ങളാൽ മുതം. ദോലുയിതങ്ങൾ=ദോലപോലെ ആവരി
ക്കുന്നവ. ദോല തുശ്ശംതാൽ. ലളിതങ്ങൾ=മനോഹരങ്ങൾ.
ദോലങ്ങൾ=ദീപ്തിപിഘലങ്ങൾ. അളക്കങ്ങൾ=കുറനി
രകൾ. മുതം=ആള്ളാഡിതം. വിമുക്ത=വിമോചിക്കുപ്പു
ട്ടൽ. വിമോചിക്ക=വിഭക. യമില്ലം=ബുല്ലകച്ചം (കെട്ടി
യിട്ട തലമുട്ടി.) മുക്താവലി=മുത്തുമാല. സപക്ഷിയങ്ങൾ=
തങ്ങളുടെ (തിമിരങ്ങളുടെ) വർഗ്ഗക്കാർ. ബുദ്ധിതൃതി=ബുദ്ധി
കരണം; ബന്ധനം. അസഹമാനങ്ങൾ=സഹിക്കാത്ത
വ; പൊരുക്കാത്തവ. തിമിരനികരംബൈങ്ങൾ=അന്യക്കാ
രങ്ങളുണ്ടാണി. നിബന്ധിക്കുക=പിടിച്ചുകൈക്കു. ഉല്പം=
മേലോട്ട്. തുജ്ഞ=കഷ്ടികപ്പെട്ടുട്ടൽ. കഷ്ടിക=വലിക്കുക.
വിയുകല=ചരുക്കല. അടിലസിക്ക=ഔദ്യോഗിക്ക.

സാരം:— അങ്ങയുടെ ആട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നവയും മനോഹരങ്ങളും ലീംഗ്‌പിപ്പുലങ്ങളും ആയ അഴിക്കങ്ങളാൽ മറക്കപ്പെട്ട കവിതയുടെത്തിൽ, തലമുടിയിൽനിന്നും ഒരു അവിവിട്ടിട്ടുള്ള ഒരു മുത്രമാല, തങ്ങളുടെ കുട്ടിക്കാരും ബാഡിയുംവെള്ളു വിളിത്തം കോപിച്ചുവരായ തമസ്സകൾ പിടിച്ചുകൊട്ടി ദേഹം വലിച്ചുനിന്തിയിരിക്കുന്ന ചാരകൾ യോ എന്നുന്ന തോന്നാം ശോഭിക്കുന്നു.

പ്രോക്കം 34.

പ്രസാദായസ്യായംനമമനിതഗിർ୍ജാഖമകട
പ്രസ്പ്രജ്ഞാശ്വാശ്വാഭിശ്വാസനതലപീംചുംബിതവിധി
ദ്രഗംഭാജംതന്ത്രഗവിഹസിതമഞ്ചത്താഗമനെ
വനൗലിംഗന്ത്രിംഗനൈകമധകമമുഖാഭിഷത്തുലാ.

അന്പയുംത്മം:— ധാതാനിന്റെ ഇത് പ്രസാദം ന മമമിതഗിർ୍ജാഖമകടപ്രസ്പ്രജ്ഞാശ്വാശ്വാക്ലൈക്കൊണ്ട് വരണ്ടലപീംചുംബിതവിധിയാക്കുവോ; അല്ലെങ്കാം ഗതിനു സിതമതേതാഗമനെ! അങ്ങയുടെ ആ ദ്രഗംഭാജം വന്നതിൽ ലീനങ്ങളായ ലീനങ്ങളോട് (കീനപക്ഷജങ്ങളോട്) എങ്ങിനെ തുലായ പ്രാപിക്കുന്ന കമ്മിച്ചാലും.

വിവരണം:— പ്രസാദം=അന്നറഹം. നമമമിതഗിർ୍ജാഖമകടപ്രസ്പ്രജ്ഞാശ്വാശ്വാകരം=നമത്തുകളും അമിതങ്ങളിൽ ആയ ഗിർ୍ജാഖമകടങ്ങളിൽനിന്നും പ്രസ്പ്രണികളായ ജ്ഞാശ്വാശ്വാകൾ. നമത്തുകരം=നമസ്സുരിക്കുന്നവ. അമിതങ്ങൾ=അന്സംഖ്യാജാരം. ഗിർ୍ജാഖമകടങ്ങൾ=ഗിർ୍ജാഖമായാരുടെ മകടങ്ങൾ. ഗിർ୍ജാഖമാം=ക്കവനാർ. മകടങ്ങൾ=

കിരിച്ചുവാൻ. പ്രസ്ത്രത്തികൾ=പ്രസംഗതികൾ. ജ്ഞാനം=കരി=പ്രഭകൾ. ചരണതലപീംചുമ്പിതവിധി=ചരണതലപീംചുമ്പിതന്നുവിധി. ചരണതലപീംചുമ്പിതന്നു=ചരണതലപീംത്തിൽ അചുമ്പിതന്നു. ചരണതലം=പാശാദയാദംഗം. അചുമ്പിതന്നു=അചുമ്പിക്കപ്പെട്ടുനബന്ധം. ലക്ഷ്മീന്തന്ത്രം എന്തിന്നുവിധി പ്രസാദം ഒരുവനെ അവന്നുവിധി പാശപീംത്തിൽ ദേവന്മാരാൽ നമസ്കരിക്കപ്പെട്ടുനബന്ധനാക്കിത്തീർക്കുന്ന ഒരു സാത്യം താല്പര്യം. ഗതിഹസിതമത്തേതല്ലെന്നു=ഗതിയാൽ ഹസിതമായ മത്തേതിൽത്തിന്നുവിധി ഗമനത്തോടു കൂടിയവാം. ഗതി=ഗമനം; നടത്തം. ഹസിതം=പരിഹസിതം. ഒരു തേതിക്കം=മത്തഗജം. പ്രഗംഭോജം=മുക്കുത്തമം. വനം=വൈക്കം. ലീനങ്ങൾ=പത്രങ്ങളിൽക്കുംനബന്ധം. ഭീനങ്ങൾ=ഭൂതങ്ങൾ. തുലാ=സാമ്യം.

സാരം:—യാതൊരു നേതൃത്വത്തിന്നുവിധി പ്രസ്താവം യേ തുവായിട്ട് ഒരുവൻ തന്നുവിധി പാശപീംത്തിൽ ദേവന്മാരാൽ നമസ്കരിക്കവിക്കുന്നവോ അതു നേതുംഭോജരാൽ ഏവ തുള്ളിത്തിൽ ഒരുഇച്ചകിടക്കുന്ന ഭൂമിഭൂതായ അംഭോജങ്ങൾക്കും ഒരുജീവന സാമ്യപ്പെട്ടത്തി പറയും പറഞ്ഞാലും.

ദ്രോകം 35.

ഭരാപാമർദ്ദവുജരതത്തുർത്തിപ്പമനേലാക്കാഡ്രാ
യോദ്രാജിനാനാമുപരിപ്പിലപിന്തിവർന്നിഡാ,
ഭഹന്തിഭാരിപ്രദുഷകലമുംഭദ്രവിന്നഭാ,
തപശിശാസ്ത്രജ്ഞിമെംജനനി,ഭരദ്വജംദലായന്ത്രം.

അന്നപയാത്മം:—മർദ്ദവുജരാഡാം ഭരാപയാജ്ഞം ദ

രിതമമനത്തിൽ പാതണാലേരയായും ദിനവാതെട (ഉപരി) എത്ത് ദഹാർദ്ദയായും ദാക്ഷിണ്ടിവരനിഡയായും ഭാരിപ്രദേശക ലഭത്തു ദഹനിധയായും ഉദാരദ വിബന്ധയായുള്ളിൽ ത്രക്ഷിയയായ ക്രഷ്ണി, അല്ലെങ്കാ ജനനീ! ഏതെൻ്റെ ദിവസംഘടിപ്പിച്ചതു ദലനം ചെങ്ങുണ്ണമെ.

വിവരങ്ങൾ:— ദാർദ്ദവാനാർ=ഭരാചാരനാർ. ഭരാപ= ദില്ലി. ഭരിതമമനം=ഭരിതദാക്ഷിഥെട ദമനം. ദമനം=നിഗ നാം. പാതണാട്ടര=പാതണമായ ഭരഭത്താടക്കുടിയത്. പാതണം=കറിനം. ഭരം=നിംബുന്നം. (ഭാരവാഹിത്പം) ദീന നാർ=ഭരിവിതനാർ. ദഹാർദ=ദയക്കാണട അതർദ. ദയ= തൃപ. അതർദ=നന്നത്തത്. മാദ്രവമുള്ളിൽ ഏന്നത്മം, ദലഭിഡിവരനിഡ=ദലത്തായ ഇൻഡിവരഭത്താട തുല്യാ. ദല ഗ്രതു=വികസത്തു. ഇൻഡിവരം=കിവലം. ഭാരിപ്രദേശകലം= ഭാരിപ്രദുമാകന ദ്രോഹകലം. ദ്രോഹകലം=രൂക്ഷസമുഹം. ദഹനി=ദഹിക്കന്നത്. ദഹിക്കണ=ഭന്നീകരിക്ക. ഉദാരദവി സഭ=ഉദാരമായ പ്രവിശ്യാത്ത പാനംചെയ്യുന്നത്. ഉദാരം= അധികം. പ്രവിശ്യം=ധനം. ത്രക്ഷിയ=അനാഞ്ചയെട. ക്രഷ്ണി= നേത്രം. ദിവസം=നിംബാഗ്രം. ദലനംചെയ്യു=നശിപ്പിക്ക.

സാരം:— ദില്ലിനാക്ക ലഭിക്കുപ്പുടാതതത്തും ഭരിതനിഗ ഘത്തിൽ കംിനനിംബുന്നയുള്ളിൽതും ഭഃവിതനാരിൽ ദയയ ശ്രിതും വികസിച്ച നീലത്താമരക്ക തുല്യതയുള്ളിൽതും ഭാരിപ്ര മാകന രൂക്ഷസമുഹത്തെ ഭന്നീകരിക്കുന്നതും വലതായ ധനഭാരത കൊടക്കുന്നതും അതു അനാഞ്ചയെട നേത്രം അല്ല ചൈം ജനനീ! ഏതെൻ്റെ നിംബാഗ്രംഭത്തെ നശിപ്പിക്കുകണമെ.

ക്ഷോകം 36.

തവരേന്നാതു എപ്പാല്ലു മുലസകലസൗഖ്യജയിനി,
സഭവെങ്കിനാരാധാന്മാളിനാഗാന്മാളി
രവേവച്ചിനാംലീനാമനിശേവയാനാതിശയിനി
മഹാപൃതാംവാച്ചംജലധിതനയെഗാചരയതാം.

അനന്തരാത്മം:— അപ്പരെയാ ജലധിതനയെ! എപ്പാല്ലു
മുലസകലസൗഖ്യജയികളിൽ എപ്പാല്ലേണ്ടാഴം ത്രീനാരാധ
നാളിനാഗാന്മാളികളിൽ അവധാനാതിശയികളിൽ
എ അഞ്ചയുടെ ശ്രോതുങ്ങൾ രവങ്ങളെളുക്കൊണ്ട് ദീനയും
എപ്പാല്ലേണ്ടാഴം ലീനയും അതു എന്നും ഇം വാക്കിനെയും
ഒന്നാചർന്നികരിക്കണമെ.

വിവരണം:— എപ്പോല്ലുലസകലസൗഖ്യജയികൾ=
പുല്ലുമായ ഉല്ലുലത്തിന്നും സകലമായ സൈംഭാഗ്യത്തയ്ക്കു
ജയിക്കുന്നവ. എപ്പും=വികസിതം. ഉല്ലുലം=താമര. സൈം
ഭാഗ്യം=സൈംബന്ധം. ത്രീനാരാധാന്മാളിനാഗാന്മാളി=സൈം
ഡികൾ=ത്രീനാരാധാന്മാൻ=വിജ്ഞ. മുനാഗാന്മാളം=മുനാ
ഗാഡാങ്ങളുടെ ഓഹവം. ഓഹം=ക്രൂടം (സമൂഹം). പ്രഥമി
കൾ=പ്രഥമയമുള്ളവ. പ്രഥമം=താല്ലും. അവധാനാതി
ശയികൾ= അവധാനത്തിന്നും അതിശയംതൊട്ടുകൂടിയവ.
അവധാനം=ത്രുഖ്. അതിശയം=ഉൽക്കച്ചം. രവങ്ങൾ=സ്വ
രങ്ങൾ. ഇവിടെ രവങ്ങളെക്കൊണ്ടാടിന എന്നതിന് ശിന
സ്വരംകൂടുതു എന്ന താല്ലും. ലീന=പറവിക്കിടക്കുന്നത്.
വെള്ളിയിൽ പുറപ്പെടാൻ ദൈം പ്പെടാത്തത് എന്നത്മം.

ശാഹറീകരിക്കുക=പിഷയമാങ്കക്.

സാരം:— വികസിച്ചതായ താമരയുടെ എസ്റ്റാന്റു തെരു ഇയിക്കുന്നവയും മഹാവിജ്ഞവിൻ്റെ ഇണഗണങ്ങളിൽ ഒരു അവണ്ടിൽ ശ്രീതിരുപ്പത്രവയും എല്ലാജൂഡിം ജംഗ് ആകണ്ണിമായിരിക്കുന്ന അങ്ങയുടെ കണ്ണ് അംഗം ഭീനസ്വര യായും അപ്രകാരയായുള്ളിട്ടു എൻ്റെ ഇംഗ്ലീഷ് വാക്കിനെയും കേൾബേണ്ണെന്നു.

ദ്രോകം 37.

പ്രഭാജാബലപ്രാഭാതികഭിനകരാഭാപനയനം
തവേദംവേദംമെവിഖടയത്രതാടകയുഗളിലും
മഹിഴിായസ്യാധാനപ്രളിയസമരയപിന്തുക്കുജാം
ജഗത്പാദാധാധാധാപിതിനിരപാധാധാപതിഃ.

അന്നന്ദാത്മം:— യാതൊന്നിന്റെ മഹിമാവീ ഫേഡ് ഇവായിട്ട് ഇംഗ്ലീഷ് അങ്ങയുടെ പതി, കുത്രുക്കുകളിൽ പ്രളിയ സമയത്തിൽക്കൂടി ജഗത്തിനെ പാലിച്ചു് നിരപാദമാക്കംവ ശ്രീം സപ്പിക്കുന്നവോ പ്രഭാജാലജ്ജലൈക്കോൺ ആഭാതി കഭിനകരാഭാപനയനമായ അങ്ങയുടെ ഇംഗ്ലീഷ് താടകയുഗളിലും എൻ്റെ വേദത്തെ വിഖടനാവഹിന്നുമെ.

വിവരണം:— യാതൊന്ന്=താടകയുഗളിലും മഹിമാവീ=പ്രഭാവം. പതി=ഭന്താവീ. കുത്രുക്കുകൾ=ഓമവന്മാർ. പ്രളിയസമയം=നാശകാലം. ജഗത്ത്=ഭവനം. പാലിക്കൈ=ക്ഷീക്ക. നിരപാദം=അപാദയരഹിതം. യാതൊങ്ക മാനിയുംകൂടാതെ എന്നത്മം. സപ്പിക്കൈ=ഉറങ്ങുക. പ്രഭാജാലജ്ജലാം=കാന്തിസ്ഥുമാങ്കം. പ്രാഭാതികഭിനകരാഭാപനയ

നാ-പ്രാഭാതികനായ ദിനകർണ്ണം ആദ്യത്തേ അപനയിക്കുന്നത്. പ്രാഭാതികൻ=പ്രഭാതകാലത്തിലുള്ളവൻ. ദിനകർണ്ണം=സൂര്യൻ ആദ്യ=കാന്തി. ആപനയിക്കുന്നീകരിക്കുക. താടക്കയുഗളം=താടക്കാജോഴിടെ യുഗളം. താടക്കാജോഴിടെ=കാണ്ണാ ഭരണാജോഴി. യുഗളം=പ്രവാഹം. വൈദം=ചോദ്യം. വിശ്വദനം=ചൊറുക്കുന്നീകു. കൂളയുക എന്നതമ്മം.

സാരം:—യാതൊരു താടക്കാജോഴിടെ മാഖാത്മ്യംനിമി തതം അഞ്ചുയുടെ ഭർത്താവായ മഹാവിഷ്ണു പ്രഭയകാലത്തിൽ ഭേദവാരാജ്യം നശിക്കുന്ന അവസരത്തിൽ ജഗത്തിനെ പാലിച്ചുംകൊണ്ട് യാതൊരു മാനിയുംകുടാതെ ഇരിക്കുന്നവോ, പ്രഭാതകാലത്തുള്ളതു ആദിത്യൻറെ കാന്തിയെ മുഖിക്കുന്ന അതു താടക്കാജോഴി എൻ്റെ വൈദത്തെതു തീരുക്കണമെ. ശ്രീകൃഷ്ണ താടക്കധാരണം ഭർത്താക്കണ്ണാജീടെ ക്ഷേമത്തിന് ഷേത്രവാക്കുന്ന ഏന്ന പ്രകൃതപദ്ധതം സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

ഛ്ല്ലാകം 38.

നിവാസാമുകതാനാംനിബിഡതരനിലാംബുദനിഭി
സ്വവായംധനിശ്ലോവിമലയതുമശ്ലോചനയുഗം
ഭശംധസ്മിന്നകാലാഗതജ്വല്ലപ്രസാദരഭ്യനിവശേഹഃ
പതനിത്രിശിക്ഷാത്മിനഹ്വമദാന്യാമധ്യലിഹഃ

അപനയാതമ്മം:—മദാന്യാമഭ്യായ മധ്യലിട്ടുകരി (ഡം ശ്രില്ലത്തിൻ്റെ) കാലാഗതജ്വല്ലപ്രസാദരഭ്യനിവശേഹാജോഴി
ഷേത്രവായിട്ട് ശ്രീഭിക്ഷാത്മികക്ഷേഖര ഏന്ന തോന്നംവണ്ണം
ഡാ-തൊന്നിക്കൽ പതിക്കുന്നവോ, മുക്തകൃഷ്ണ നിവാസവും

നിബിഡതരവിലുംബുദ്ധനിഭുമായ അങ്ങങ്ങളുടെ ഇതു യഹി
പ്രിം മല്ലോചനയുഗത്തെ (ശിശം) എററവും വിമലമാക്കുന്നു.

വിവരങ്ങൾ:— മംഗലാജാസി=മദംകൊണ്ട് അന്യജേ
രി. മദം=പുഷ്പരംശത്തെ പാനംചെയ്തുകാണിക്കുന്ന മതി. അന്യജാസി=ക്രൈക്കാണാത്തവ. വസ്തുതപ്രാണിക്കു വിവേ
ചിച്ചുറിവാൻ ശക്തിയില്ലെന്തോ എന്ന താൽപര്യം. ഇ
യുലിട്ടുകരി=വണ്ടുകരി. കാലാഗജാജുല്ലാസംരഘനിവഹ
അംഗം=കാലാഗജവിന്റെ സ്വഭാവം സൗരഘ്യത്തിന്റെ
നിവഹജാസി. കാലാഗജ=കുത്ത അകിൽചുടനാ. സ്വ
ആലാ=അധികം. സൗരഘ്യം=സുഹന്നം. നിവഹജാസി=
സമൃദ്ധജാസി. ശ്രീലിക്ഷൂതമ്പികരി=ശ്രീഉക്കന്ന തിക്ഷൂന
അതമ്പിക്കുന്നവ. ശ്രീ=കാന്തി. അതമ്പിക്കാ=യാച്ചിക്ക. ച
തിക്കാ=ചെന്നവീഴ്ക. മുക്തകരി=മുത്തുമണികരി; മുത്തുമാല
കരി എന്ന ഇവിടെ അതമ്മം. നിവാസം=ഇരിപ്പിടം. നി
ബിഡതരനിലുംബുദ്ധനിനിഭം=നിബിഡതരമായ നീലുംബു
ദ്ധത്താട്ട തുല്യം. നിബിഡതരം=അതിശയേ നിബിഡം.
നിബിഡം=സാരൂഢാ; തിങ്ങിയിരിക്കുന്നത് എന്നതമ്മം. നീ
ലുംബുദ്ധം=നീലമേഖലം. ധന്മലിലും=കെട്ടിവെച്ച തലമട്ടി.
മല്ലോചനയുഗം=എന്റെ ലേഡുചനങ്ങളുടെ യുഗം. ലേഡ
ചനങ്ങൾ=നയനങ്ങൾ. യുഗം=യുഗാളം. വിമലമാക്കക
നിക്കുലമാക്കക; പാപരഹിതമാക്കക എന്ന താൽപര്യം.

സാരം:— മധുപാനംകൊണ്ട് മത്തങ്ങളായ വണ്ടുകൾ
റി അകിൽചുടനത്തിന്റെ വാസനനിമിത്തം യാതൊരു
തലമട്ടിയിൽ ചെന്നവീഴ്ക്കുതു കണ്ണാൽ തലമട്ടിയിടെ ശ്രോ

ഒരു യാവിക്കവാൻവേണ്ടി ചെല്ലുകയാണെന്ന് എന്നും തോന്നും; ആ തലമുട്ടി എന്നർ കള്ളുകളെ പാപരഹിതങ്ങൾ ഇംഗ്ലീഷിന്റെക്കു.

ചോകറം 39.

വിലഗന്ധതൊപ്പ് പ്രയപരിസരമത്തകരിണംഗ
കരോന്നീതെരരഞ്ഞുമണികലംഗമുഖംശംസ്യഗളിതെങ്ങ്
നിഷിംഖത്തേമുകക്കാമണിഗണവെയ്ക്കുപാംജലക
ബണന്മസ്യംമാഭാമോഭരഗ്രഹിണിഭാരിപ്രഭലിതാഃ.

അന്നപ്രായത്മം:—രണ്ടു മതകരികൾ അഞ്ചെയുടെ പാ
ർപ്പയപരിസരത്തിൽ വിലഗന്ധാഭ്രായിട്ടു കരോന്നീതങ്ങൾ
ഈം അഞ്ഞുമണികലംഗമുഖംശംസ്യഗളിതെങ്ങാഥിം ആയ മുക്കാ
മണിഗണവെയ്ക്കുക്കൊണ്ട് നിന്തിവെടിയെ നിഷിഞ്ഞു
ആക്കരം ആക്കന്ന. അല്ലത്തോ ഭാമോഭരഗ്രഹിണീ ഭാരിപ്ര
ഭലിത്താരായ നാം (വയം) ജലകണ്ണങ്ങളുക്കൊണ്ട് നി
ഷിഞ്ഞുന്നാരായിട്ട് നേസ്യരെ ചെഞ്ഞുന്ന.

വിവരണം:—മതകരികൾ=മതതന്ത്രങ്ങൾ. പാർപ്പ
പ്രയപരിസരം=പാർപ്പദ്ധത്തിന്റെ പരിസരം. പാർപ്പ
ദധാം=പാർപ്പദ്ധത്തെ ദധാം. പാർപ്പദം=വാമം ഒക്കു
ണം എന്നു രണ്ടു പാർപ്പദം. പരിസരം=സമീപപ്രദേ
ശം. വിലഗന്ധാഭ്രം=സമീതങ്ങൾ. കരോന്നീതങ്ങൾ=കരം
കൊണ്ടുള്ളിത്തങ്ങൾ. കരം=ആവിക്കേക്ക. ഉന്നീതങ്ങൾ=
ഉള്ളപ്പന്നീതങ്ങൾ. മെല്ലോട്ടു കൊണ്ടുവരപ്പെട്ടവ എന്ന
ത്മം. അഞ്ഞുമണികലംഗമുഖംശംസ്യഗളിതെങ്ങൾ=അഞ്ഞുത്താ
യ മണികലംഗത്തിന്റെ മുഖമായ ആസ്യത്തിൽനിന്നും സ

ತ್ರಿತಾತ್ಮಂ. ಅನುಯತ್ತ ಶೋಭಿಕಣಂತ್ ಮಲಾಿಕಲಂ=ರತ್ನ
ಪಾತ್ರಂ. ಮಧ್ಯಂ=ಮಷಣಾಹರಂ. ಅನುಸ್ಯಂ=ಮವಂ. ಗಳಿತಾತ್ಮಂ=
ಗಳಿಶ್ವಂ. ಗಳಿಕಂ=ವೀಢಿಕ. ಮಹಿತಾಮಣಿಗಣಾವಯಾತ್ಮಂ=ದ
ಹತಾಮಣಿಗಣಾತ್ಮಂ=ದ ಚಯಾತ್ಮಂ. ಮಹಿತಾಮಣಿಕಂ=ಮತ್ತ
ಮಣಿಕಂ. ಚಯಾತ್ಮಂ=ಸತ್ಯಹಜಾತ್ಮಂ. ನಿಷಿಂಬತ್ತಾತ್ಮಂ=ನಿ
ಷೇವಂ=ಚಯಾತ್ಮಂ. ಅಂತಿಷೇಹಕಂ=ಚಯಾತ್ಮಂ ಎನ್ನ ಹಿ
ವಿರೆ ಅತ್ಯಂ. ಭಾಃಮಾಭರಗ್ರಹಿಣಿ=ಭಾಮೋಭರಂ ರ್ವ
ಹಿಣಿ. ಭಾಮೋಭರಂ=ವಿಷ್ಣು. ರ್ವಹಿಣಿ=ಪತ್ನಿ. ಭಾರಿತ್ರ್ಯಂ
ತ್ರಿತಾತ್ಮಂ=ಭಾರಿತ್ರ್ಯಂತಾಯ ತ್ರಿತಾತ್ಮಂ. ತ್ರಿತಾತ್ಮಂ=ಭಾ
ರಾತ್ಮಂ; ಭಾರಿತ್ರ್ಯಂಕಾಣಂ ವಹಂ ಕಷ್ಟಪ್ರಫಣಂ ಏನ
ತ್ಯಂ. ಜಲಕಣಾತ್ಮಂ=ಜಲತತಿಂ ಕಣಾತ್ಮಂ. ಜಲಂ=
ವೆತ್ತಿತ್ತಂ. ಕಣಾತ್ಮಂ=ತ್ರಂತ್ತಿಕಂ. ನಮಸ್ಯ=ಗಮಣ್ಣಾರಂ.
ಹಾವ್ಯಮಾಲಾಯಿತ್ ಕಾಣಣ “ಮಹಿತಾಮಣಿಗಣಾಜಯೇ” ಎಂ
ನ ಪಾಂ ಚಿತ್ರಂ ಮಾಹಾಕಣ.

ಸಾರಂ:—ರಣಕ್ ಮತಗಾಜಾತ್ಮಂ ಅಂತಾಯುಹ ರಣಕ್ ಹಂ
ಸ್ತಪತಿಲಂ ಸಮಿತಾತ್ಮಂ ಹಿತ್ ರತ್ನಹಲಂತಿತಿಂಗಿಣ ಘಂ
ತ್ರಂತಾವಯಂ ತ್ರಂಪಿಹಿಕೆಹಿಕಾಣಕ್ ಮೆಲ್ಲೋತ್ ಏತ್ತಂ
ವಯಮಾಯ ಮಹಿತಾಮಣಿಗಣಾತ್ಮಂ ಕಾಣಂ ನಿತಿಂವಡಿಯ
ಅಂತಿಷೇಹಕಂ=ಚಯಾತ್ಮಂ. ಭಾರಿತ್ರ್ಯಂಕಾಣಕ್ ಕಷ್ಟಪ್ರಫಣ ನಾ
ಮಾವಹ್ಯ ಜಲಕಣಾತ್ಮಂ ಕಾಣಂ ನಿತಿಂವಡಿಯ ಅಂತಿ
ಷೇಹಕಂ=ಚಯಾತ್ಮಂ.

ಉತ್ತ್ರಾಹಂ 40.

ಅನಯಮಾತ್ಪ್ರಕಷ್ಟಿ,ತಪಾತಣಾಪಾಂಭಾಜಗಿಕಿಟ
ಥಂತಂಬಾಲಂಮಾಮವಿರಲಗಳಿತಂಬಾಪ್ರಾಜಿಲಂ,

സുധാസേക്കന്ദ്രിയശ്വരത്തിമസ്തകാശ്വരത്തലോ
സൃഷ്ടിമാരാളിരിതിവദസമാധാന്യസിക്തം.

അനന്തരത്മം:—അപ്പുണ്ണാ മാതാവായ ലക്ഷ്മീഭേദി,
ത്രദിനാ പദാംഭോജനികടത്തിൽ ലുംനം അവിരലഗളിൽ
ബാശ്ചുജിലാം ജാലാം ആയ ഏറന സുധാസേക്കന്ദ്രി
ഖേദാംഭി അതിമസ്തകാശ്വരം ശാഖമായ കരതലങ്ങളേക്കൊ
ണ്ട സൃഷ്ടിയായിട്ട് ‘രോദനംവച്ഛയുണ്ട്’ എന്നിങ്ങിനെ
എപ്പോൾ സമാധാനംമെയ്യും വകിച്ചാലും.

വിവരണം:—ത്രദിനാ പദാംഭോജനികടം=അംബദ്ധ
ടെ അയണമായ പദാംഭോജനത്തിന്റെ നികടം. അയണം=
രക്തവർഗ്ഗം. പദാംഭോജം=പദകമലം. നികടം=സമീ
പം. ലുംനം=ലുംനംവച്ചയുന്നവൻ. ലുംനംവച്ചു=വീണം
ഉത്തിക. അവിരളിഗളിൽബാശ്ചുജിലാം=അവിരളിമാക്കംവ
ഴനം ഗളിത്തുകളായ ബാശ്ചുജികളാണെങ്കിലും. അ
വിരളം=ധാരാളിത്തിൽ എന്ന താല്പര്യം. ഗളിത്തുകൾ=പു
രപ്പടനംവ. ബാശ്ചുജാരി=ക്രൈനിതകൾ. ജടിലാം=പു
രംന്നൾ. രോദനംവച്ചുക=കരയുക. സുധാസേക്കന്ദ്രിയശ്വ
രാം=സുധകോണക്കിളി സേകം ഫേതുവായിട്ട് ഗ്രിശ്വാംഭാരി.
സുധാ=അമൃതം. സേകം=സേചനം. ഗ്രിശ്വാംഭാരി=നന
വുളിവ. ലക്ഷ്മീഭേദിയുടെ കരതലത്തിൽ അമൃതം ഏപ്പു
ഞ്ചും ഉള്ളിരുക്കാണ്ട് അമൃതംകോണക്കിളി സേകത്തിനാം
തജജന്മായ ഗ്രിശ്വത്പത്തിനാം അവകാശമുള്ളതാണെ
പ്പിം. അതിമസ്തകാശ്വരാംഭാരി=അതുനം മസ്തകാംഭി മു
ഖം ഖേദാംഭി ആയവ. മസ്തകാംഭാരി=മാത്രവമുള്ളവ. മുഖം

അദ്ദീപി=മനോഹരങ്ങൾ. കരതലങ്ങൾ=ളജ്ജിക്കൈകൾ. സ്ത്രീ
ഗതി=സ്ത്രീക്കന്നവർ. സ്ത്രീക്കൈ=തൊട്ടക. രോമനംചേ
യു=കരഞ്ഞക. സമാധാനിക്കക=ആര്യപ്രസിപ്പിക്കൈ. വഭി
ക്കൈ=പറഞ്ഞക.

സാരം:—അല്ലെങ്കിൽ അശംവു, ലക്ഷ്മീ! അങ്ങളുടെ അ[ം]
തണവുന്ന് മായ പാഡാംഡോജത്തിൽ വീണാതളിന്നവൻ, ധാ
രാളിത്തിൽ ചുറപ്പുടന്ന ക്ലീനിയകളിക്കൈക്കാണ്ട് നിരന്തര
വന്നം ആയ ചുരുന്ന നിന്തിയുടി അനുതംകൊണ്ട് നന
ഞ്ഞവയും അതിമുട്ടക്കളിലും അതിമുട്ടനാഹരങ്ങളിലും ആയ ക
രതലങ്ങളിക്കൈക്കാണ്ട് സ്ത്രീച്ചിത്രിട്ട് “രോമനംചേയുതൽ” എ
ന്ന പരഞ്ഞ എപ്പോറും സമാധാനം ചെയ്യും പരഞ്ഞതാല്ലോ.
ഒട്ടവിലത്തെ പാതയിൽ “വക്കലാശ്വാസയനിമാം” എ
ന്നം പാംം ഉണ്ട്.

ദ്രോകം 41.

രമേപാദ്മലക്ഷ്മിപ്രണതജനകല്പദ്രമലത
സ്യാംഡായേപുതിത്രിഡിഗനികരാപാസ്തുവരണെ
പര, നിത്രുമാതർഗ്ഗംമയിപരമ്പരമഹിശൈ
ജനനാമസ്യാക്രമ്മയമുളവവള്ളാവലിമിമാം.

അന്നപരയാത്മം:—അല്ലെങ്കിൽ രമേ, അല്ലെങ്കിൽ പദ്മ,
അല്ലെങ്കിൽ ലക്ഷ്മീ, അല്ലെങ്കിൽ പ്രണതജനകല്പദ്രമലത, അ
ല്ലെങ്കിൽ സ്യാംഡായിയിയുടെ പുതി, അല്ലെങ്കിൽ ത്രിഡിഗനിക
രാപാസ്തുവരണെ, അല്ലെങ്കിൽ പര, അല്ലെങ്കിൽ നിത്രു,
അല്ലെങ്കിൽ മാതായെ, അല്ലെങ്കിൽ ഗ്രാമയീ, അല്ലെങ്കിൽ പ

രമ്പுமഹமഹിക്കു, നിന്തിയവട്ടി ജഗന്നാമദാൻറ ഈ മുഴുവ
എന്നാവലിഡെ അതക്കീന്നനംചെയ്യാലും.

വിവരണം: — രമ=ലക്ഷ്മി. പദ്മ=ലക്ഷ്മി. പ്രണത
ജനകല്ലുട്ടുലത=പ്രണതനാരാധ ജനങ്ങൾക്ക് കല്ലുട്ടുലത
ധായിട്ടുള്ളവർ. പ്രണതനാർ=നമസ്കരിച്ചുവർ. കല്ലുട്ടു
മലത=കല്ലുകല്ലുക്കൾ. പര=സദ്വേംബത്തുജ്ഞ. നിത്യ=നാശ
രഹിത. ഗ്രാമയി=ഗ്രാമപുര്ണം. പരമ്പരമഹമഹിള=പര
മഹമഹത്തിനെന്റെ മഹിള. പരമ്പരമം=പരമ്പരമസ്പത്രവ
നായ വിജ്ഞ. മഹിള=സ്ത്രീ. ജഗന്നാമൻ=ജഗന്നാമപ
ബണ്ടിതരാജൻ. മുഴുവവന്നാവലി=മുഴുവയാധ വന്നാവലി.
മുഴുവ=മാത്രവമുള്ളത്. വന്നാവലി=വന്നപംക്രതി. ഇവി
ടെ ഈ തുതിയെന്ന താൽപര്യം. അതക്കീന്നനംചെയ്യാണോക
രിക്കക.

സാരം: — രമ എന്നം പദ്മ എന്നം ലക്ഷ്മി എന്നം
കീത്തിക്കപ്പെട്ടുനാവളിം ഭക്തനാക്ക് സത്യ അഭിഷ്ഠത്തെയും
ക്ഷാടകക്കന ഒരു കല്ലുകല്ലുക്കൾവും ക്ഷീരസമുദ്രത്തിനെന്റെ പ്ര
ത്രിയും ദേവനാരാധ സേവിക്കപ്പെട്ടുനാ ചരണങ്ങളോടുകൂ
ടിയവളിം സദ്വേംബത്തുജ്ഞയും നാശരഹിതയും ലോകമാതാ
ജീവ ഗ്രാമസന്ധ്യന്നും വിജ്ഞപതിയും അതു നിന്തിയവട്ടി
ജഗന്നാമദാൻറ ഈ മുഴുവയാധ കവിതയെ കേട്ടാലും ഏന്ന
ജഗന്നാമപബണ്ടിതരാജൻ ഗ്രന്ഥാവസ്ഥാനത്തിൽ ~~ക്രാന്തി~~ ക്രാന്തി
ക്രാന്തി.

അമൃതാപ്രസാദം മരഞ്ഞവിലാസം : —

പാരമ്പര്യ റയിക്കന്നായരാർക്കരം

Po. പാരംബ

കേരളം via

മാഹ്.